

SLOVENSKI Jadran

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA KOPRSKEGA OKRAJA

KOPER — 17. MARCA 1961

★ POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI ★ LETO X. — ŠTEV. 12

NAGEL RAZVOJ PROMETA V KOPRSKI OBČINI V LETU 1961

Skoraj šest milijard dinarjev

bodo v letošnjem letu realizirala podjetja Pristanišče Koper, Intereuropa, Slavnik in PTT

Zelo pomembna gospodarska panga koprsko občine je vsekakor promet. Saj ima prav Koper štiri zelo močna podjetja, in sicer: Pristanišče Koper, Avtobusno podjetje Slavnik Koper, Intereuropa in Podjetje za PTT službo v Kopru.

Vse te gospodarske enote bodo verjetno letos povečale družbeni

Huda rudniška nesreča v Zagorju

V noči med petkom in soboto je v rudniku rjavega premoga v Zagorju eksplodiral plin metan in usmrtil 13 rudarjev. Ta huda nesreča je močno pretresla vse naše delovne kolektive, predvsem pa rudarje. Svojcem ponesrečenih rudarjev so razen predsednika Tita izrekli sožalje tudi Edvard Kardelj, Miha Marinko, Svetozar Vukmanović in drugi ugledni državni vodje ter družbene organizacije. Iz vseh krajev Jugoslavije pa prihaja denarna pomoč družinam tragično preminulih žrtev dela.

POT PREDSEDNIKA TITA PO AFRIKI

PRI PRIJATELJIH V LIBERIJI

V ponedeljek popoldne je ladja Galeb, s katero potuje predsednik Tito s soprogo Jovanko in svojim spremstvom, vplula v pristanišče glavnega mesta Liberije Monrovijsko. Naš predsednik je bil tudi v tej prijateljski afriški državi nadve prisrčno sprejet. Še pred njegovim prihodom je predsednik republike Liberije William Tubman označil njun sestanek kot nov doprinos k utrditvi prijateljskih stikov med narodi obeh držav. Pri tem je omenil, da so »za Afriko kot celoto prav sedaj vloženi največji napori pri izvajanju

ekonomskih, zdravstvenih in prosvetnih programov«. Kar zadeva zunanjost politiko Liberije pa je predsednik Tubman omenil, da je usmerjen k razvoju medsebojnega sporazumevanja in prijateljstva z vsemi narodi; prav tako pa tudi k sodelovanju na osnovi enakosti ter medsebojnega spoštovanja z namenom, da bi vzpostavili in zagotovili mir po vsem svetu.

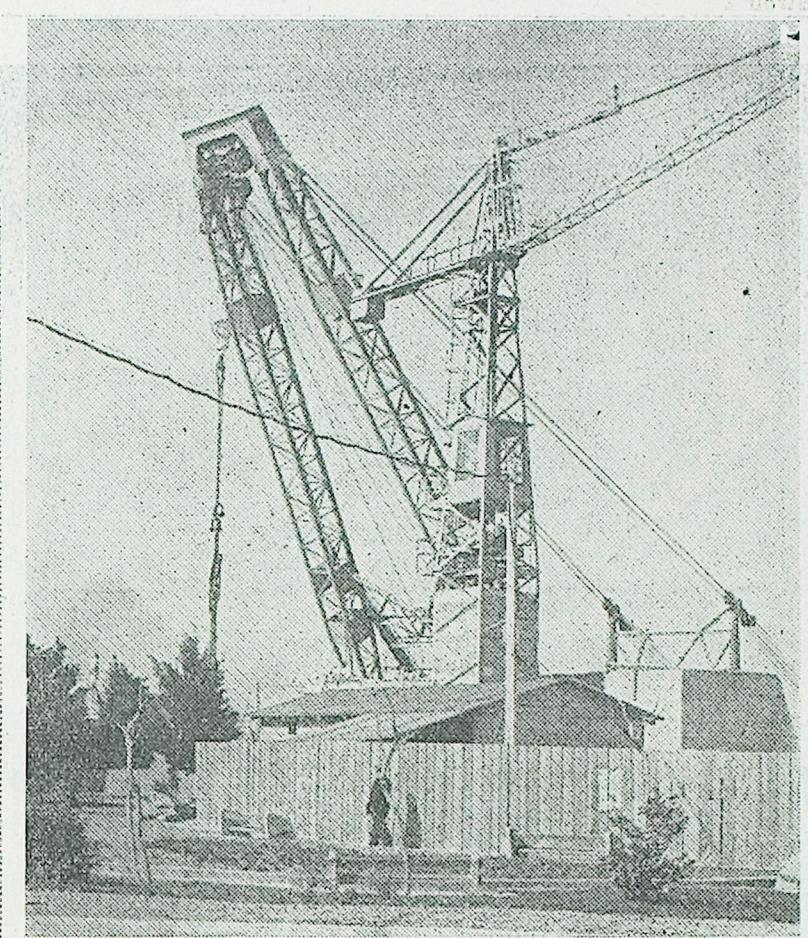
RIMSKO ZASEDANJE JUGOSLOVANSKO-ITALIJANSKEGA MEŠANEGA ODBORA ZA MANJŠINE

Kje je več pravic in svobode

Sedmo redno zasedanje jugoslovansko-italijanskega mešanega odbora za manjšine, ki je bilo tokrat v Rimu, se je konec preteklega tedna končalo s podpisom zapisnika, v katerem so zabeleženi najvažnejši argumenti, kateri sta med skoro tritedensko razpravo načeli jugoslovanska in italijanska delegacija.

Verjetno je v zapisniku zabeležena tudi ugotovitev, da se delegaciji v nobenem od vprašanj, katera sta jima dali v razpravo obe vladi, nista sporazumeli. Tako vsaj lahko sklepamo iz okolnosti, da o delu mešanega odbora ni bil izdan nikakršen uradni komunikat, kar storijo vedno, če mešani odbor v določenih zadevah, o katerih je razpravljal, doseže soglasje in priporoča prizadeti vladi, naj ustrezno ukrepa.

Ker torej ni bilo uradnega obvestila o delu mešanega odbora, pa tudi nobena od delegacij ni prekršila dogovora o zaupnosti zasedanja, se lahko opiramo pri svoji oceni le na podatke iz nekaterih italijanskih listov; ti podatki verjetno le niso povsem izmišljeni. Zlasti tržaški tisk je tokratno zasedanje mešanega odbora zelo intenzivno spremjal, ne sicer toliko samega poteka posameznih sej, pač pa je posebej obravnaval posamezne teme in podpiral že znana stališča, ki jih tudi v mešanem odboru brani italijanska delegacija. Seveda je ta tisk prispeval krepak delež tudi k uverturi v sedmo zasedanje mešanega odbora, ko so združene sile fašistov, tredentistov in drugih desničarskih navlake mobilizirale in vodile tržaški doraščajočo mladino po mestnih ulicah, kjer je razgrajala in branila »italijansko matematikov in fizikov LRS

Nadaljevanje gradnje novega koprskega tovornega pristanišča lepo napoveduje, hkrati pa se tudi promet razvija po načrtu. Naša slika posrečeno prikazuje srečanje suhzemskih in pomorskih mehanizacij, ki sta udeleženi pri delih za novo pristanišče. Ko bo letos končana gradnja prve etape 400 m pristaniške obale, bodo lahko hkrati pristajale in manipulirale s tovormi po tri čezoceanske srednje tonaze, kar bo omogočilo že proti koncu tega leta izdatno povečanje prometa

Bomo tudi pri nas pridelovali čaj?

Zveza poljedelsko-gozdarskih zbornic Jugoslavije je sklenila že v letosnjem pomladu urediti v Črnogorskem Primorju prvi nasad čajevca, katerega fermentirano listje daje tako imenovani »ruski čaj«. Ta sklep je sprejela zveza na podlagi uspehov, katera je dosegel s prvimi poskusi gojitev čajevca Kmetijski inštitut Črne gore. Čajevčevi grmički so odlično prezimili in inštitut je ugotovil, da jim tudi večji mraz od letošnjega ne bi škodoval.

Strokovnjaki, ki so proučevali gojitev čajevca v Jugoslaviji, pa so ugotovili, da bi med drugimi kraji ob našem Jadranu uspelval ta grm tudi v Istri. Zato bo prišla po Črni gori na vrsto tudi Istra. Novica je vzbudila živo zanimanje in bilo bi potrebno, da bi tudi v naši Slovenski Istri preskusili možnost za gojitev takih nasadov. Zanje bi bila nedvomno prikladna prisojna in zavetna zemljišča pri Ankaranu, Strunjani in Portorožu oziroma pri Sečovljah.

SAMO FARMA V NEVERKAH PRI PIVKI LETNO

milion in pol piščancev

V zadnjih treh letih je moč opaziti v smotrnom in načrtinem razvoju kmetijstva v postojanski občini viden napredok. Perspektivni družbeni načrt predvideva, da se bruto proizvodnja povzpenje od doseganjih 250 milijonov dina na 1 milijardo 100 milijonov dina.

narjev. Perspektivni načrt predvideva tudi gradnjo hlevov za mlado živilo in obrat za močna krmila, ki bi mogel zadovoljiti lastnim potrebam, prebitek pa bi tudi prodajali. Ker nameravajo povečati število glav goveje živine, imajo namen, da povečajo krmno osnovo za 100 odstotkov.

Ko bo perutninarska farma realizirala spredjeti program, bo imel v letu 1965 do 130 tisoč nesnic, v primerjavi s 53.000 nesnicami, kolikor jih ima danes. Farma bo postala vzrejni center za reprodukcijski material; proizvajala in selezionirala bo valinljajca in enodnevne piščance za potrebe drugih proizvodnih centrov. Razen tega na bo vzrejala tudi brojlerje in jarčke; v letu 1965 bo vzredila 1 milijon brojlerjev in do 500 tisoč jarčk. Da bi farma to dosegla, predvidevajo gradnjo ustreznih kokošnjakov, lastno klavnicu in tovarno močnih krmil.

V prihodnjem obdobju naj bi se proizvodnja osredotočila na tri osrednje kulture: proizvodnjo krmnih rastlin, živine in krompirja. Naloga zadrg v občini bo, da posežejo v dolgoročno kooperacijo tudi z zasebnimi proizvajalci.

E. N.

VEDNO VEČ ZBOROVANJ V PORTOROŽU

Tudi letos številna zasedanja

Vizija jutrišnjega Kopra: na Pristaniškem trgu, na mestu sedanega italijanskega konzulata do sedeža Okrajnega odbora SZDL bo stal nebottični sedemnaščinski nadstropij, v katerem bodo imela svoje prostore poslovna združenja in podjetja, kot so Uprava carin in obmerni varnostni organi, Pristanišče Koper, SAP-Turist biro, Intereuropa in druga špedicijska podjetja, pristaniška uprava, Zavod za proučevanje organizacije dela, pristaniška Ljudska milica, Projekt Koper, Vodna skupnost Koper, največ (od 9. do 16. nadstropja) pa bo zasedala Splošna plovba Piran, ki bo v polovici 17. nadstropja imela še svoje rekreacijske prostore (interni buffet), medtem ko bo druga polovica nadstropja zavzemala predvidoma Javna kavarna, do katere bo neposreden dostop s poslednjim dvigalom. Ustrezen pogodbu za izgradnjo tega velikega objekta, ki bo dokončno vtičnil Kopru pečat pristaniškega poslovnega mesta in izbrisal njeno zaostalo podobo provincialnega gnezda, so zahtevriderana podjetja že podpisala. Lopate za gradnjo bodo zasadili v prvi polovici prihodnjega leta, sama gradnja pa bo trajala okrog dve leti.

Portorožu se tudi letos obeta vrsta zasedanj in seminarjev. Nekaj jih je že bilo (med njimi pretekli teden IV. plenum skupnosti jugoslovenskih univerz), še več pa jih je napovedanih za prihodnje mesece. Že danes se je začel dvodnevni seminar o poseljnih dosežkih in problemih sodobne fizike — prireja ga Zavod za načrtek šolstva LRS skupaj z Družtvom matematikov in fizikov LRS.

Po naših obalnih mestih so javni napisи dvojezični in v ustanovah, ki jih označujejo, se pripadniki italijanske manjšine lahko pogovorijo v svojem jeziku.

ZIVAHNE PRIPRAVE NA V. OKRAJNO KONFERENCO LMS

V NOVO OBDOBJE Z NOVIM PROGRAMOM

Mladina koprskega okraja se prav te dni pripravlja na V. okrajno konferenco LMS, ki bo 25. in 26. t. m. v Portorožu. Predsednica OK LMS Koper Marija Vogričeva je v zvezi s to pomembno konferenco odgovorila našemu sodelavcu na nekaj aktualnih vprašanjih.

V kakšnem obeležju bo poteka konferenca Ljudske mladine našega okraja?

Na vsebinsko konference bodo vsekakor vplivale mimo vseh drugih činiteljev predvsem bogate smernice V. kongresa SZDLJ. Hkrati pa seveda ne smemo pozar-

biti, da bo okrajna konferenca mladine prav v času živahnih političnih razprav ob sprejemjanju letnega v petletnega gospodarskega programa in v letu, ko praznujemo 20. obletnico revolucije.

Konferenca bo vsekakor ocenila uspehe mladine za zadnje razdobje. Katere rezultate smatrate za najpomembnejše?

V pripravah na konferenco prav te dni delegati na skupnih sestankih po občinah razpravljajo o poročilu OK LMS. Poročilo temeljito obravnava vsa področja dejavnosti mladine in ugotavlja, da se je članstvo v zadnjih dveh

(Nadaljevanje s 1. strani) najmileje rečeno, branila, če se morda z njimi celo ne strinja.

Kaže, da so v Rimu razpravljali zlasti o stanju šolstva, o osebnih imenih in pa seveda o uporabi jezika ali dvojezičnosti.

Gledete šol so verjetno naši predstavniki imeli lahko delo, saj naše oblasti v enaki meri kot za slovenske skrbijo tudi za italijanske šole, razen tega pa je pri nas ratificiran Memorandum in s tem tudi vse določbe Posebnega statuta, ki govorijo o organizaciji teh šol. Imamo tudi Splošni zakon o šolstvu, kjer so posebna določila o manjšinskih šolah in so tako te šole uzaknjene kakor določa Memorandum. Na italijanski strani vsega tega ni in po-

sledic je cela vrsta. Zlasti težak je položaj starejših šolnikov, ki jih je fašizem pognal v emigracijo, sedanja oblast pa ne najde oblike, da bi jim to krivico vsaj v materialnih učinkih popravila, čeprav je že več kot 17 let, od kar je fašizem propadel. Pa tudi sicer slovenske šole na Tržaškem še zdaleč niso izenačene z italijanskimi. Posledica tega pa je, da število vpisanih v italijanske šole pri nas nenehno narašča, na Tržaškem pa je vpisanih v slovenske šole iz leta v leto manj.

Se bolj kričeče je vprašanje osebnih imen. Zanimivo je, da tega vprašanja pred mešani odbor ne postavlja naša vlada, ampak italijanska, češ da smo pri nas kar na veliko slovenizirali primike Italijanov, medtem ko naj bi bilo pri njih glede tega vse v najlepšem redu. V resnicu je pa stanje prav obratno. Vsa naša javnost ve, da je na italijanski strani najmanj 90% naših ljudi obdržalo priimek, katere jim je vasil fašizem, saj se je v boju za vsakdanji kruh le malokdo upal podvreči komplikirani birokratski proceduri, da bi pridobil svoje pravno ime, razen tega se pa ljudje bojijo tudi posledic, saj vedno, da to raznim krogom ni zaželeno.

Pri nas pa smo popravili to nasilje, ki ga je zagrešil nad našim življem fašizem, tako, da smo uradno vrnili v prejšnje stanje vse poitalijančene priimeke. Kdor je pa želel priimek obdržati, je imel možnost za to. In sedaj bi bilo res zanimivo vedeti, ali je pri nas res kak Italijan, ki mora na silo nositi slovenski priimek. Če je, ga vabimo v naše ureдинstvo in obljubljamo mu, da bomo njegov primer javno objavili. Tržaški protislovensko usmerjeni časopisi bi pa storili prav, če bi vsaj približno, v desetstočih objavili, koliko Slovenec pri njih še danes nosi poitalijančene priimeke, osebna imena pa tako skoraj vsi, saj še ni uradno razveljavljena fašistična prepoved uporabe neitalijanskih imen.

Končno naj bi mešani odbor razpravljal tudi o dvojezičnosti. Da smo pri nas v tem zelo široki, je splošno znano — o tem govorijo dvojezični javni napis, uporaba dvojezičnih nazivov krajev, možnost pripadnikov manjšine, da v vsakem uradu, javni ustanovi, trgovini, gostilni in kjerkoli na javnem mestu uporabi svoj jezik, seveda tudi na vseh sejah orga-

nov oblasti in družbenega upravljanja. Take pravice so v Memorandumu zajamčene tudi našemu življu v Italiji, izvajajo se pa ne in se tudi ne morejo, saj še vedno veljajo nekateri predpisi iz časa fašizma, ki izrecno prepovedujejo uporabo slovenščine. Ko pa so predstavniki rimske vlade dali našemu sekretarju za zunanje zadeve Koči Popoviču ob njegovem obisku v Rimu besedo, da bodo to sramoto zbrisali iz svojih zakonov, so se preplašili vsi tržaški zagrizenci in pričeli protestirati, groziti in demonstrirati. Ker se v Rimu o tem vprašanju očividno niso sporazumi, bi se dalo sklopiti, da so italijanski delegati tuji v tem primeru dali prav tistim, ki Slovencem odrekajo pravico do lastnega jezika. Kako je obljubo, ki so jo dali Koči Popoviču, pa nam ni znano.

V časopisni kampanji med zasedanjem mešanega odbora smo včekrat naleteli tudi na aluzije, da pri nas niso dovolj zaščitene človečanske pravice. Če so se morda z italijansko strani tako spozabili, da so začeli o tem govoriti na mešanem odboru, potem upamo, da so jim naši delegati znali na primeren način odgovoriti in jim povedati, kje je več pravice in več humanosti, več resnične svobode in manj revščine, izkorščanja in nasilja, pri nas ali pri njih.

Nekaj pozitivnega za uveljavljanje določil Memorandum in za poboljšanje življenja prizadetih manjšin pa nedvomno pomeni tudi to zasedanje mešanega odbora, saj so v dolgih izčravnih razpravah obravnavali in zabeležili v zapisnik vrsto ugotovitev, o katerih bosta obveščeni obeh vladi. Mislimo, da ni niti v italijanskem interesu, da bi delo mešanega odbora zaradi trdovratnih stališč njihove delegacije zasenčilo sicer dobre odnose med obema državama.

Vnebojrstah

DJAKARTA: Indonezijska vlada je zahtevala od Velike Britanije, naj preneha zastopati interese Nizozemske v Indoneziji in od ZAR naj ustavi nadaljnje posredovanje indonezijskih interesov v Haagu. Tako so sedaj dokončno prekinjeni tudi posredni stiki med temi državama.

ZENEVA: Gospodarska komisija OZN za Evropo je ugotovila, da se lani povečala industrijska proizvodnja v evropskih državah za 6,5 odstotka, medtem ko se je leta 1959 povečala komaj za štiri odstotke.

BONN: Zahodnonemški kancler Adenauer je te dni predlagal združitev obeh nemških držav, slobodne volitve in da bi Berlin postal prestolnica enote Nemčije.

WASHINGTON: Predsednik ZDA Kennedy namerava podpreti težnje ameriških gospodarstvenikov po povečanju izvoza v vzhodne države. Kakor je znano, ima ZDA na spisku vrsto industrijskih izdelkov, ki jih noče prodati Sovjetski zvezki, LR Kitajske in drugim vzhodnoevropskim državam.

Po Kennedyjevem mnenju pa takšna gospodarska politika samo škode nacijalnim interesom.

MÜNCHEN: Bavarsko notranje ministrstvo se je končno le odločilo, da bo sestavilo posebno komisijo, ki bo proučevala vse zločine nacistov nad Židi v vzhodnih državah.

BUENOS AIRES: Argentina in Norveška sta sklenili sporazum, ki dovoljuje prebilovalcem obeh držav služenje vojaškega roka ali opravljanje drugih vojaških obveznosti v kateri koli izmed obeh držav.

BALTIMORE: Zaradi zmanjšanja avtomobilске proizvodnje so odpustili 2000 delavcev.

WASHINGTON: S prvimi aktom o državljanskih pravicah je predsednik Kennedy imenoval posebni odbor, ki naj zagotovi ukinitev rasnega zapostavljanja v državnih službah in podjetjih, ki so pod nadzorstvom ameriške vlade.

Prvi partizani na Primorskem

(Nadaljevanje)

V odsotnosti Ervinove čete je napredovala organizacija OF v Brkinih, Piški in na področju okoli Ilirske Bistrike. Organizacija OF v okrajnem merilu sta vodila Josip Zidar-Jadranc in Anton Dolgan-Branko. V Brkinih je slonela organizacija OF na rameh Antonia Gustinčiča in Antona Franka, ki sta bila v tem času nekata rajonska organizacija OF v Brkinih. Ustanovljala sta terenske obrede OF, ki pa so bili v prvem obdobju precej pasivni. Na zahodnem delu Brkinovalj je pri organizirani OF pomagal Franc Grm, begunec iz Maribora, na področju Materije pa Boro ter Albin Godina. Spodbude za organizacijo OF so prihajale v tem času tudi iz Trsta. Muzej v Kopru hrani na pisalnem stroju tipkan primer številke Slovenskega poročevalca, ki je bil poslan v Brkine v hišo Frančke Znebi v Slivje. Na področju Jelšin sta bila nekaka rajonska funkcionarja Vinko Brozina in Stojan Surina, ki sta razen vsega drugega dela vzdrževala tudi zveze z narodnoosvobodilnim gibanjem na Hrvaskem.

Na področju kasnejšega rajona Gaberka je bila takrat vsa organizacija v rokah Jožeta in Henrika Možeta. Na južnem področju so tvorili rājonsko vodstvo Alojz Smrdel, J. Cesnik in Kavčič. V Volčah in okoliških vaseh je bil golinila sila v tem času Franc Žetko. V podgorških vasih in naseljih — celotno področje imenuje Ervin Dolgan »Kučarija« — sta vzpostavljala organizacijo OF Rudi Kale in J. Prosen. Na področju Zgornje Pivke in Postojne z okolico je po Izjavi Viktorja Hajne postavil februarja 1942 odbor za piškovo okrožje Jakob Morel, po podatkih Ervina Dolgana pa je imel v rokah organizacijo OF in kopartorzo narodnoosvobodilno tiskarno Janez iz Zaloga pri Postojni. Po nekih drugih podatkih je bil malo kasneje postavljen nekak Rajonski odbor OF za Postojno, ki pa je bil tako rekoč že ob sami ustanovitvi razbit. Ena zelo aktivnih vasi na tem področju je bila Stude-

no, kjer je organizacija OF slonela na Venčislavu Japlu, Bizjaku in A. Humarju.

Odhod Ervinove čete v Brkine je glavni policijski inšpektor tolmačil tako, da se je »banda« po nekravem spopadu pri Grižah trenutno razšla, pripravljena, da se zopet združi ob prvi ugodni priložnosti. (Akt z dne 16. 3. 1942.) To je prvo priznanje italijanske policije, da so Ervinovi partizani pravzaprav Primorci, doslej so bili vedno le partizani, ki so prišli samo za kratek čas preko stare jugoslovansko-italijanske meje.

Na poti v Brkine je bila, po podatkih pokojne M. Može, Ervinova četa v Dolenj vasi, kjer je prenočila pri Antonu Grahoru, sin Milan Može pa je skrbel za prehrano čete. V vasi je četa ostala več dni. O dva-kratnem premiku skozi Dolenje vas v začetku 1942 govorji tudi Jože Može. Iz Dolenje vasi je četa nadaljevala pot v Volče, kamor je (po spominih Franca Žetka) prišla 14. februarja 1942. Ostra zima z visokim snegom in poostrene italijanske hajke so zahtevala izredno konspiracijo, zato se Ervin premikl le po tistih krajih, kjer je bil siguren, da ne bo prišlo do izdaštva. V Volčah je ostala četa tri dni. Spali so na Lenartovem skedenju, v gozdu nad vasio pa so imeli taborišče. Med drugimi je nosil četi hranu sin Marjan Gustinčič. Največ so skrbeli za prehrano borcov žene kot M. Gustinčič, Stana Dogvan, Kristina in Olga Cepek, Amalija Blažič, Antonija Bobek in druge.

Ceprav zaradi sledov v snegu ni bilo priporočljivo premikati se, se je četa iz Volč premaknila v Novo Sušico. Razlog za ta premik je bil obvezljivi podatek, ki ga je prinesel neki fant iz Laz pri Senožečah, da Italijani iščajo četo. Partizani so odšli v Novo Sušico in dve noči prespali na Matjanovem odru. Oglasili so se tudi v hiši Marije Hreščak, Zene — naj omenim samo nekatere — Ivana Japelj, Milka Kaluža, Marija Hreščak in Malka Čecek — so skrbeli za prehrano borcov.

V ta čas sovpada po vsej verjetnosti odhod Ervinove čete na področje Bača. Po izjavi Alojza Sajna-Iztoka je februarja 1942 prišla v hudi zimi, Piška četa, ki jo je prijavil kurir te čete. Isti jo je nato prepeljal v lovske kočo na Dobronogu, Jim pre-skrel 15 nahrbnikov živečih in četa je ostala tam dva dni. Politični komisar je odšel s patruljo na dom k Sajnu na Bač. Alojz in Avguštin Sajn organizirala širši setanek, ki se ga je udeležilo 15 zaupnikov in terenec. Setanek je trajal od 18. do 4. ure zjutraj.

Med bivanjem Ervinovih partizanov na tem področju je Drago Rebec postal obveščalec te čete na terenu in ostal v tej funkciji do 5. maja 1942. Kot partizan pa je vstopil v četo Fran Trnta. Po dveh dneh je četa odšla v Brkine, v Ostrožno brdo, kamor jo je odpeljal Karlo Maslo. Po Izjavi Frančke Biziakovke so prišli Ervinovi partizani v Ostrožno brdo v februarju 1942 in sta jih na mamo in sestro nahranili. Četa se je mudila tudi pri Antonu Zafredu. Takšno razlagajo daje Franc Vojvoda iz Padova v Brkinih, ki navaja, da se je Karlo Maslo kretal tudi pri bratu Antonu Zafredu na Sušici in da je on njemu dejal, da pošlje partizane k njemu v Padec. 23. februarja 1942 ob 19. uri so Ervinovi partizani vstopili v hišo Šte. 16, premočeni do kolen in ostali pri njemu dva dni in dve noči. Ohrazenjeno je poročilo, da je narodni heroj Janko Premrl-Vojo 9-letnemu sinu dejal: »Sinko, zate se borimo!« Prve dni marca so odšli partizani v majhen zaselek Smaguri, pol ure daleč od Ostrožnega brda v smeri Kožljana, k družini Suša, po domače h Gujevim.

Ervinovi partizani so po vseh vasih, kjer so hodili, propagirali narodnoosvobodilno gibanje, istočasno pa uspevali v pridobivanju vedno novih partizanov. 19. februarja 1942 sta odšla iz Gaberka v partizane Rudi Ludvik-Brjak in Jožef Ludvik. (Iz sestavka »Začetki narodnoosvobodilnega gibanja v Brkinih«.)

JANEZ KRAMAR

Kje je več pravic in svobode

nov oblasti in družbenega upravljanja. Take pravice so v Memorandumu zajamčene tudi našemu življu v Italiji, izvajajo se pa ne in se tudi ne morejo, saj še vedno veljajo nekateri predpisi iz časa fašizma, ki izrecno prepovedujejo uporabo slovenščine. Ko pa so predstavniki rimske vlade dali našemu sekretarju za zunanje zadeve Koči Popoviču ob njegovem obisku v Rimu besedo, da bodo to sramoto zbrisali iz svojih zakonov, so se preplašili vsi tržaški zagrizenci in pričeli protestirati, groziti in demonstrirati. Ker se v Rimu o tem vprašanju očividno niso sporazumi, bi se dalo sklopiti, da so italijanski delegati tuji v tem primeru dali prav tistim, ki Slovencem odrekajo pravico do lastnega jezika. Kako je obljubo, ki so jo dali Koči Popoviču, pa nam ni znano.

V časopisni kampanji med zasedanjem mešanega odbora smo včekrat naleteli tudi na aluzije, da pri nas niso dovolj zaščitene človečanske pravice. Če so se morda z italijansko strani tako spozabili, da so začeli o tem govoriti na mešanem odboru, potem upamo, da so jim naši delegati znali na primeren način odgovoriti in jim povedati, kje je več pravice in več humanosti, več resnične svobode in manj revščine, izkorščanja in nasilja, pri nas ali pri njih.

Nekaj pozitivnega za uveljavljanje določil Memorandum in za poboljšanje življenja prizadetih manjšin pa nedvomno pomeni tudi to zasedanje mešanega odbora, saj so v dolgih izčravnih razpravah obravnavali in zabeležili v zapisnik vrsto ugotovitev, o katerih bosta obveščeni obeh vladi. Mislimo, da bi delo mešanega odbora zaradi trdovratnih stališč njihove delegacije zasenčilo sicer dobre odnose med obema državama.

SLOVENSKI JADRAN

DJAKARTA: Indonezijska vlada je zahtevala od Velike Britanije, naj preneha zastopati interese Nizozemske v Indoneziji in od ZAR naj ustavi nadaljnje posredovanje indonezijskih interesov v Haagu. Tako so sedaj dokončno prekinjeni tudi posredni stiki med temi državama.

ZENEVA: Gospodarska komisija OZN za Evropo je ugotovila, da se lani povečala industrijska proizvodnja v evropskih državah za 6,5 odstotka, medtem ko se je leta 1959 povečala komaj za štiri odstotke.

B

SOCIALISTIČNA ZVEZA NA KRASU ZA NAPREDEK KMETIJSTVA

Platno in škarje v enih rokah

Kmetijska zadruga v Sežani bo zdaj laže reševala problem zadružnih ekonomij — Napredek kmetijstva na Krasu terja združevanje proizvodnih in finančnih sredstev ter rajonizacijo kmetijskih kultur.

Več let je že, odkar so bile ustanovljene zadružne ekonomije v Gornji Branici, Stanjelu, Tomažu in Sežani ter zadružno posestvo v Komnu. Lani se je tem enotom pridružila še ekonomija v Dolenji vasi. Zaradi razlik v pogonah, s katerimi se ukvarjajo, je razumljivo, da ima vsaka enota lastne, specifične probleme. Pa tudi mnogi drugi pogoji niso enaki. Vendar je nekaj vprašani, s katerimi se v večji ali manjši meri srečujejo vse ekonomije.

Prvi med skupnimi problemi je raztresenost parcel, ki jih ekonomije obdelujejo ali izkorisčajo. Na kratko: posestvo v Komnu ima nad 100 parcel, ki so raztresene od Brezovice do Tomaževcev; ekonomija v Gornji Branici ima 7 ha vinogradov, 4 ha sadnjakov, 9 ha njiv in 33 ha travnikov in pašnikov od Hruševice do Trebižanov in Erzelja; nekoliko bolj strnjena je ekonomija v Tomaju, čeprav ima 4 ha vinogradov, 14 ha njiv in 82 ha travni-

kov; ekonomija v Sežani ima 3 ha njiv in vrtov ter 34 ha travnikov in pašnikov, ki tudi niso v strnjem kompleksu; končno, dokaj razmetane so še površine, ki jih izkorisča ekonomija v Dolenji vasi. Nujno bo torej treba misliti na arondacijo površin, ker to zahteva najpreprostejša ekonomika.

Drugi važen problem, ki se ga bodo morali kolektivi ekonomij z vso resnostjo lotiti, je nagrajevanje po učinku oziroma po enoti proizvoda. Če bo ta naloga izvršena s potrebnim odgovornostjo, se bodo prav kmalu pokazali pozitivni rezultati pri povečanju proizvodnje. Samo ob sebi je razumljivo, da se bodo tako povečali tudi osebni dohodki delavcev.

Poleg gospodarskih investicij, ki so ponekod prepotrebne, zlasti za gradnjo hlevov, je na ekonomijah — posebno v Gornji Branici, Sežani in na Senožečah — čutiti veliko potrebo po gradnji oziroma adaptaciji stanovanj. Ker je to vprašanje neposredno povezano z delovno silo, ki je deloma primanjkuje, bo morala KZ Sežana pokreniti vse, da ne bo pomanjkanje stanovanj postala resna ovira za razvoj ekonomij. Možnosti so sicer omejene, vendar bo v nekaj letih le moč kreniti iz zagate.

Ko je Občinski odbor SZDL v Sežani preteklo sotočno obravnavaš opisane probleme, je še podčrtal potrebo po aktivirjanju kmetijskih sekcij pri krajevnih odborih SZDL. V teh sekcijah naj pride do izraza dviganje kmetijske proizvodnje ob upoštevanju že davno nakazane smeri po posameznih rajonih in z odločnejšim osvajanjem modernejših načinov obdelave zemelj. Pri tem mora zadruga pomagati posameznikom v obliku kooperacije, ki naj dobiva čedalje bogatejšo vsebinom. Glavne smeri proizvodnje so znane: na prvem mestu je živinoreja. Posebno skrb velja tu posvetiti molnosti krav. Premalo je namreč krav, ki dajejo zadovoljivo količino mleka. Vprašanje rentabilnosti bi bilo treba postaviti v ostrešo luč. Nujno je tudi posotri selekcijo in molzno kontrolo. Druga smer je obnova terano-

vih vinogradov. Ti vinogradi hitrejše propadajo, kot se obnavljajo. Naloga kmetijski sekcij SZDL je, da vinogradnikom tolmačijo pomen podrobne rajonizacije, ki jo bo določila posebna občinska komisija.

Končno se je odbor SZDL strinjal z organizacijo združene KZ, po kateri naj bi se ustanovile poslovne enote z delavskim upravljanjem in internim obračunom v Komnu, Stanjelu, Dutovljah, Sežani in Senožečah, posebno enoto pa naj bi tvoril mesarski odsek KZ, medtem ko bi ostala Mlekarna samostojni obrat.

DONOSNEJŠE POSLOVANJE

V ospredju razpravljanj so predeli v zvezi z novimi zakonskimi predpisi s področja gospodarstva, ki so bili sprejeti na zadnjem zasedanju Zvezne ljudske kupščine. To je tudi razumljivo, saj prinašajo v gospodarsko življenje in v gospodarski razvoj temeljite spremembe.

Med najvažnejše vprašanje postavlja vsekakor delitev dohodka. Pomen tega morda najbolj poudarja resolucija, ki je bila sprejeta na V. kongresu SZDL Slovenije, ko pravi, da s tem, ko se uveljavlja enaka temeljna načela na področju razdeljevanja dohodkov po delu tako za gospodarske organizacije kot za družbenne službe, dobivajo delovni ljudje v družbenih dejavnostih enake osnovne pravice in dolžnosti kot v gospodarskih organizacijah. Pri tem je zlasti poudarjena vloga komune, ki mora vplivati na skladen in harmoničen razvoj tako gospodarskih dejavnosti kot družbenih služb in pomagati delovnim kolektivom pri urejanju njihovih materialnih notranjih odnosov.

Za sam sistem delitve dohodka postavlja pred delovne kolektive važne naloge, ki bodo zahtevala rentabilnejše poslovanje, kajti od tega bo v prvi vrsti odvisen njihov dohodek oziroma višina tega dohodka. Tesno v zvezi s tem je seveda povečanje produktivnosti. Rentabilno poslovanje moramo danes razumeti že širše in pri tem upoštevati poslovanje naših gospodarskih organizacij v celoti in ne morda le proizvodnih. Tako je zlasti močno poudarjeno vprašanje rentabilnega poslovanja v zunanjji trgovini, ki je do sile v mnogem uspevala in često zelo dobro, ker so ji bile priznane razne olajšave, premije, ponovne razlike v cenah in podobno.

V problem rentabilnega poslovanja posega tudi obratna sredstva. Ta problem je bil doslej ob strani, ker je bilo gospodarskim organizacijam laže priti do obratnih sredstev kakor do česar kolik drugega. Tudi jih pri tem ni skrbela višina ohresti, zamudnih obresti ali drugih postranskih dejavjev in stroškov. To je v glavnem vse prezrel nase potrošnik, ko je plačeval blago, storitev in drugo.

Novi sistem prinaša v tem pogledu spremembe, ki bodo tudi v tem, da bodo morale gospodarske organizacije predvsem same skrbeti za ustvarjanje obratnih sredstev, in to z lastnimi silami. K temu jih bo silišlo tržišče samo, ki bo pritisnilo na cene in na konkurenčnost, pa tudi nov bančni in kreditni sistem. Komunalne banke, ki bodo odslej nosilec kreditiranja, bodo namreč razpoložale le s skromnimi sredstvi, viri navzaesar pa ne bodo več tako stroko odprt, kot so bili doslej.

SOCIALISTIČNA ZVEZA TUDI V HRPELJSKI OBČINI PRED NOVIMI NALOGAMI

Pritegniti k upravljanju vse člane

Pri konstituiranju novega odbora občinske Socialistične zveze v Hrpelji je bil ponovno izvoljen za predsednika tovarš SLAVKO KOVŠCA. Rad se je odzval prošnji, naj za branec »Slovenskega Jadrana« odgovori na nekatere vprašanja v zvezi z novimi nalogami Socialistične zveze na tem področju.

Kako boste organizirali bodoče delo Socialistične zveze v vaši občini?

Po navodilih V. kongresa Socialistične zveze se bo razvijalo delo organizacije v sekcijah, ki jih bomo prilagodili posameznim problemom občine. Na pobudo krajevnih organizacij smo že ustanovili sekcijo za gospodarska vprašanja, za komunalne zadeve, za telesno vzgojo in za zunanjopolitična vprašanja.

V čem bo vloga sekcij v konkretnem smislu?

Člani sekcije za gospodarska vprašanja bodo vplivali v gospodarskih organizacijah na utrjevanje samo-upravljanja in s tem v zvezi na izobraževanje kadrov, iskanje skritih rezerv, zmanjševanje režijskih stroškov, večanje delovne storilnosti in na dosledno izvajanje nagrajevanja po uspehu dela. Posebna pozornost bo posvečena ideološko-vzgojnemu delu, pravilni delitvi dohodka v podjetjih ter izvajjanju proizvodnega plana. Prav tako bo Socialistična zveza po svojih sekcijah spremjala občinsko gospodarsko politiko in se dosledno borila zoper administrativno reševanje gospodarskih vprašanj komune in zoper vsako samovoljno odločanje o zadevah občinske skupnosti in posameznih državljanov, v kolikor ne gre za golo izvrševanje za-

konskih predpisov po upravnem postopku.

Med najbolj važnimi bo na vašem področju sekcija za komunalna vprašanja. Kateri so najbolj pereči komunalni problemi vaše občine?

Ni jih malo in znani so. Ze iz časov prejšnjih malih občin, kakor tudi po ustanovitvi današnje občine se

kakor rdeča nit vleče skozi občinski proračun vprašanje vodovoda in vodovodnih naprav v teh krajinah. Z vodo se oskrbuje prebivalstvo občine v glavnem iz istrskega vodovoda, če odštejemo brkanske vasi in od glavnega cevovoda oddaljena naselja, ki se morajo še vedno posluževati nehijskih kapnic in redkih studenčev. Istrski vodovod zahteva za 1 kub. metro vode 180 dinarjev. Cena za potrošnike je 45 dinarjev, podjetja pa morajo plačati polno ceno. Razliko med potrošnisko in obračunano ceno mora plačati občina, kar znesе letno okrog 8 milijonov dinarjev. To je gotovo najdražja naravna voda pri nas. Kljub temu napoveduje uprava Istrskega vodovoda njeni nadaljnjo podražitve. Upamo pa, da se bomo temu podraževanju izognili. Okrajna Vodna skupnost gradi v končni fazi napeljavo vode iz Ilirske Bistrike do Staroda, od tam pa na naše področje. Cena tej vodi bo neprimerno nižja. Omrežje Istrskega vodovoda in črpalne naprave so v razpadajočem stanju, zaradi česar se neizkorisceno izgubijo ogromne količine vode, ki jo uprava vodovoda zaračunava po stanju vodomerov. Socialistična zveza bo tudi zastavila ves svoj vpliv, da se dogradi cesta Slivje-Tatre, dalej cesta v Brezovem brdu, Skadanski in Podbezah in uredijo vse vodne poti. Krajevne organizacije bodo posredovali za prostovolj-

ne delovne akcije, ki so v preteklih dveh letih znatno prispevale k reševanju vaših komunalnih vprašanj. Mnogo je še nerešenih vprašanj na področju komunale tudi v zvezi s turizmom.

Kako je z nadaljevanjem stanovanjske izgradnje?

V kooperaciji z gospodarskimi organizacijami predvidevamo letos gradnjo še dveh stanovanjskih hiš s skupaj 14 družinskimi stanovanji. Lokacija teh novih gradenj je po urbanističnem načrtu določena v Kozini ob stari cesti, kjer bosta letos vseljivata tudi stanovanjska bloka, ki ju gradita carina in obmerno poverjenje. V teh dveh blokih bo 10 družinskih in več samiških stanovanj. Zaradi omenjenih investicijskih sredstev letos ne moremo računati s kakimi drugimi novogradnjami v standardne namene. Zasebne invenitive za gradnjo stanovanj, razen enega samega primera, zaenkrat v občini.

Ali si od novih oblik dela Socialistične zveze obetate dobre uspehe?

Vsekakor bo pritegnitev članstva v organizacije in vsega prebivalstva k organiziranemu neposrednemu sodelovanju pri utrjevanju komunalnega sistema rodila pozitivne rezultate in bodo nove metode dela v tem smislu pomenule prelomnico v praktičnem izvajanjiju načel samoupravljanja. Socialistična zveza bo posvetila tudi vso pozornost izobraževanju članstva, predvsem mladine in se bo v ta namen poslužila vseh razpoložljivih sredstev. To bo naloga sekcije za ideološko in strokovno vzgojo v raznih seminarjih, vedenih solah in na predavanjih ljudske univerze ter s širjenjem tiska.

Kubedski oljarji pri delu

NA OBISKU PRI KUBEDSKIH OLJARJAH

Samotarji v mlinu na križišču

Mlin v vinorodni Istri! Nezaslišano! počete, ko boste med vzorno urejenimi vinogradi slikovite hribovske pokrajine okrog Smarij, Puč, Koštobone in Kubeda zamašiškimi prizori, značilne za ravnski svet: žitočno polje, šešteštenje koruznih stebel in Škrtanje pluga tukaj domala v celoti nadomestuje bogastvo vinske stene. Lapor in pečena prst, oblikovana v skrbno obdelane terase, na katerih se vsako jesen bohoti istrska črnična in bela žlahtinja, bo vzbudila v vas na križišču ceste v Kubedu, kjer sameva velika stavba z napisno desko »KZ Smarje — mlin in oljarna«, občutek, da vas je nekdo pote-

gnil. In vendar: vrsta naloženih voz v vrečami, ki so jih kdaj vo od kod pridelali potrežljivi dolgovci, nesporočno dokazuje, da niste pred opustelo stavbo, ampak pred pravcatim mlinom in oljarno. Tudi ropot strojev opozarja, da so mlinarji doma.

Sedaj izven sezone delamo v mlinu samo trije, prijazno pojasnjuje poslovodja Jože Neman, krepak mož, star 34 let.

In oljarna? Zdi se, da ima povsem »mrto« sezono.

— Da, svoj čas, pred pozavo olj, je delalo tukaj tudi 20 oljarjev od decembra do konca februarja. Sedaj pa so opusteli sedanja, še dokaj razdrobljena gospodarstva zasebnikov in dejstvo, da sta mlini v Rizišču in Sečovljah preveč oddaljena. V Smarjah pa se tudi niso zaračunali, ko so predvideli rentabilnost svojega obrata v Kubedu. Sicer pa je najbrjudejšje same presenetila posrečena izbrana kraja, saj imajo mesečno tudi do 700 obiskovalcev z večjimi ali manjšimi količinami zrnja, nemalo interesentov pa se oglaša tukaj tudi svinogradov sramežljivo skrivajo posevki žita, pšenice, ječmena, koruze.

Račun KZ Smarje je bil torej pravilan, ko so se v 1953. leta odločili za ustanovitev mlinov in oljarn. Vsekakor so upoštevali sedanja, še dokaj razdrobljena gospodarstva zasebnikov v dejstvu, da sta mlini v Rizišču in Sečovljah preveč oddaljena. V Smarjah pa se tudi niso zaračunali, ko so predvideli rentabilnost svojega obrata v Kubedu. Sicer pa je najbrjudejšje same presenetila posrečena izbrana kraja, saj imajo mesečno tudi do 700 obiskovalcev z večjimi ali manjšimi količinami zrnja, nemalo interesentov pa se oglaša tukaj tudi svinogradov sramežljivo skrivajo posevki žita, pšenice, ječmena, koruze.

Zmotno bi bilo torej misliti, da je mlinarji v Kubedu, klub samostnosti kraja, dolgčas. Od žetve nekako od avgusta dalje pa do konca leta, jih bojda marljivi kmetiči dobesedno oblegajo. Očitno se klub nadaljuje ugodnim pogojem za vino-

Nabratko

TUDI ANGLIJA NAROČA PRI NAS

Velika Britanija je naročila v reski ladjedelnici gradnjo 14.400 tonske tovorne ladje. To kaže, da je naše podjetje uspešno pridobito tudi Anglijo, kjer ima ladjedelnica veliko tradicijo, predvsem zaradi solidne izdelave sodobno opremljenih ladij.

PREMOG BO TUDI CENEJSI

Ker je predviden regres na premog za široko potrošnjo, bo njegova cena 35 do 45 odstotkov nižja od dosedanja.

RAZSIRITEV TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA V KIDRICEVEM

V tovarni glinice in aluminiju v Kidricevem so že začeli s preureditvijo obratnih prostorov. Po končani rekonstrukciji se bo počela proizvodnja glinice od sedanjih 45 tisoč na 90 tisoč ton letno, aluminija pa od 17 tisoč na 34 tisoč ton.

gradništvo le še ne morejo v celoti odločiti zanj. Nihče sicer ne dvomi v to, da bo specializacija te edino ustrezne kmetijske panoge, ki jo tako uspešno uvaja z modernim načinom obdelave KZ Smarje, le prej ali slej izgubila zmagoval pohod. Takrat bodo tudi izginile skope krpe zemlje, na katerih se sredi bogate rasti vinskih sramčljivih skriva posvetki žita, pšenice, ječmena, koruze.

Tega mnenja so tudi kubedski mlinarji, toda ljubezen do poklicnega dela vzbuja v njih skoraj bojazen pred to resnico. Pravijo, da se pri njih ne zgodi nič zanimivega, zato pa se s toliko večjo ljubezijo oklepajo njihovih strojev. 48 milijonov dinarjev je naložila KZ Smarje v ta mlin in oljarno ter so zadružniki imeli že večkrat priložnost ugotoviti, da imajo dobre in zveste varuhnega tega imetja. Pravijo, da bi leta 1957 zaradi napake v električni napeljavi zgorel mlin do tal, če sedanj poslovod Jože Neman in mlinar Vergilius Stanič tisto usodno noč ne bi požrtovalno posredovala in pogasila plamenov.

★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★

Velika očiščevalna akcija v Izoli

Kot v vseh obmorskih krajih se tudi v Izoli borijo že več let z neurejeno kanalizacijo, z zancemarjenimi in z zidovi preprežnimi dvorišči, neurejenimi smetišči in številnimi drugimi žarišči bolezni, ki bi lahko okužile mesto in njené prebivalce. Posebno

Kaj pravijo drugod ...

Primorske NOVICE

ANHOVO

Tu je bila pred kratkim letna konferenca komunistov v tovarni cementa in salinota. Pogovorili so se o ideološko-političnem delu, o potrebi po večjem usmerjanju zaposlenih v družbenem organizaciju in društva, o nadalnjem razvoju delavskega samoupravljanja, o skrbi za življene in zdravje delavcev tudi izven tovarne ter o rekonstrukciji tovarne. Komunisti v tovarni se bodo borili tudi za nadaljnjo gradnjo stanovanj in za ureditev športnega centra v Desklah. Konferenci je prisostvoval član Okrajnega komiteja ZKS Gorica Slavko Jež.

DOLENJSKI LIST

ZA HITREJŠI NAPREDEK

Na seji okrajnega odbora SZDL v Novem mestu so odborniki ocenili zaključke občinskih konferenc in razpravljali o najvažnejših postavkah družbenega plana.

Na vseh zborih podružnic in konferenčnih krajevnih organizacij so člani izrazili težnjo po hitrejšem napredku svojega kraja. Povsod so prebivalci tudi sami pripravljeni pomagati.

Napredek je bil dosežen tudi v organizacijskem pogledu, saj so se vse organizacije prilagodile novemu statutu. V okraju je 138 podružnic, 223 krajevnih in 7 občinskih organizacij SZDL.

GLAS

240.000 KG MESA LETNO

S 3. decembrom so se združile vse stiri kmetijske zadruge Žirovnica, Jesenice, Dovje-Mojsstrana in Dolinka v Kranjski gori.

Za letošnje leto lahko pričakujemo, da bo zadruga, ki obsegajo 1555 ha obdelovalnih in 6622 ha kmetijskih površin ter 12.500 ha gozdov, ustvarila z 88 zaposlenimi nad 400 milijonov celotnega dohodka. V članstvu zadruge je 862 priznajalcev.

Ob realizaciji postavljenih nalog se bo dvignila proizvodnja goveje živine na 210 ton, proizvodnja prasičev na 30 ton, kar pomeni 240.000 kg.

UPRAVNI ODBOR BOLNIŠNICE

Pred dnevi so v celjski bolnišnici, ki je s svojimi 1350 posteljami druga največja v Jugoslaviji, volili nov upravni odbor.

V kratkem bodo odprli nov moderno urejen očesni oddelok, pred njimi pa je tudi dokončna ureditev in širjenje bolnišnice. Nekaj sredstev, za to jih je obljubila Zvezarna v Starih, upajo pa tudi na pomoč občine in okraja. V bolnišnici so opazili, da dohodki zaposlenih, ki avtomatično naraščajo in padajo, niso več v skladu z novimi razmerami. Po novem sistemu nagrajevanja bo vsak posameznik dobil placilo za dejansko opravljeno delo.

murski vestnik

POVEČANJE ŠTEVILA ZAPOSLENIH

Na zasedanju OBLLO Murska Sobota so odborniki razpravljali o družbenem planu in proračunu za letošnje leto. Po predlogu družbenega plana za leto 1961 naj bi se narodni dohodek na prebivalca povečal za 17,1% v primerjavi z letom 1960. Stevilo zaposlenih v gospodarstvu se bo povečalo za 8,9%. Fizični obseg proizvodnje se bo letos povečal za 24,1%, v kmetijski proizvodnji pa za 11,2%. V gradbeništvu je pričakovati, da se bo obseg gradenja povečal za 25%.

poglavlje so tudi domače živali, katerih rejci bodisi po zaslugu nevednosti ali zahvaljujoč tradiciji ustvarjajo z neurejenimi hlevi in pomankljivim odtokom nesnage še posebno nevarnost za to industrijsko in čedalje gostejše naseljeno mesto.

Ni moč zanikati, da je komuna poskušala v obsegu svojih možnosti reševati vprašanje čistote mesta s številnimi manjšimi ali večjimi deli, predvsem kar zadeva kanalizacijo, zbiralnike fekalij in podobno, vendar s tako razdrobljenim delom Izolčanom še dolgo ne bi mogli prihraniti bojazni, da bo prej ali slej izbruhnila epidemija kakšne nalezljive bolezni. Kako neki, ko pa so ugotovili, da bi samo za ureditev kanalizacije potrebovali najmanj 350 milijonov dinarjev!

Zato je razveseljiv sklep prebivalcev Izole, da bodo z obsežno očiščevalno akcijo temeljito očistili in »prezračili« svoje mesto. Pobuda sanitarno službe, Socialistične zveze, stanovanjskih skupnosti, ki so prevzele vodstvo te akcije, je ob sodelovanju vseh gospodarskih organizacij, 120 hišnih svetov in številnih ustanov vsekakor najboljše jamstvo, da bo Izola že v doglednem času eno najbolj čistih obmorskih mest. Na prvi pogled se zdi zadeva dokaj preprosta tembolj, ker bo posebno tehnična in zdravstvena komisija načelno odrejala izvajanje akcije ter bo v njej sodeloval slednji meščan, toda kdor pozna sedanje stanje, lahko brez posebnega razmišljanja ugotovi, da gre za večmilionsko vrednost že v samih obnovitvenih delih. Dograditev sanitarij in njih priključitev na omrežje kanalizacije, odprava oziroma ureditev greznic, čiščenje in zavarovanje vseh smetišč in vrtov ter odstranitev sta-

V vrsti občnih zborov lovskega družina na področju koprsko lovske zveze so prvega imeli minuto nedjetje člani LD Rijana. Kritično so ocenili svoje delo in ugotovili, da so kar dobro gospodarili, saj imajo dober starež divjadi in pol milijona dinarjev v blagajni. Posebno so se zavzemali za disciplino v svojih vrstah in sklenili, da bodo vse kršitve takoj obravnavali in povzročitelje tudi odstranili iz svojih vrst. Na sliki: po občnem zboru na Crnem kalu

rega zidovja, ki po nepotrebni ozi ulice in odtegne Izolčanom zrak in sonce, je le del tega obsežnega načrta. Med najbolj pomembne ukrepe pa sodi vsekakor odlok o dosledni odstranitvi vseh živali s celotnega področja mesta.

Očiščevalna akcija, kot jo imenujejo v Izoli, bo zaključena najkasneje 1. aprila letos, vendar bo s tem uresničen le del načrta. Priključno, ali že vzporedno s to akcijo, bodo posvetili Izolčani vso

skrb tudi olepševalnim delom popolnij, ulic, parkov itd. Kdor pozna Izolčane in njihov čut vzajemnosti, lahko že sedaj napove uresničitev velikopotezne očiščevalne akcije — njihov velik trud in prostovoljno delo pa bosta bogato poplačala ne le s slovesom čistega mesta, ampak bo Izola v bodoče tudi zdravo mesto brez sedanjih številnih žarišč bolezni, ki so jih do sedaj ogrožale. (b)

Se dva občna zbora v Kozini

Poštni uslužbenci petih pošt s področja hrpeljske občine so imeli ustanovni občni zbor lastne sindikalne podružnice, ki šteje 25 članov. Razpravljali so o sindikalnih pravilih, o vprašanju samoupravljanja, izboljšanju poslovanja in o nagrajevanju po uspehu dela. V zvezi z reorganizacijo

po zakonu o decentralizaciji so na območju okraja Koper formirane tri poštnne enote, in sicer v Kopru, Sežani in Postojni. V delavskem svetu osnovne enote Koper bosta zastopana dva člana poštnega sindikata iz Kozine, en član pa v delavskem svetu PTT podjetja Koper.

Na letnem sindikalnem zborovanju kozinskih železničarjev so pregledali dosedanje delo organizacije in razpravljali o bodočih nalogah zlasti v zvezi z izvajanjem pravilnika o nagrajevanju po učinku dela. Gleda na naraščajoči tovorni promet na področju kozinske železnične postaje so se pogovorili o oblikah dela, ki naj bi, podprt z disciplino, pospeševal ekspeditivnost v železniškem prometu. J. Z.

Proslave 8. marca

NA SEŽANSKEM

Kot vsako leto, so tudi letos na Sežanskem svečano proslavili 8. marec — mednarodni praznik žena. Posebno lepe in dobro obiskane so bile prireditve v Komnu, Dutovljah, Divači, Senožečah, v Tovarni pletenin in v sami Sežani. Razen govorov o pomenu Dneva žena so na prireditvah nastopali razni ansambl zlasti pa šolska mladina, ki je iz šol prinesla mamicam lepa voščila in cvetje.

V Sežani, kjer je v dvorani zmanjšalo prostora, so usnečno nastopili pionirji s pestrim programom. Med drugimi se je predstavil otroški pevski zbor pod vodstvom Majde Hauptmanove. Na proslavi je govoril dr. Marjan Komar.

NEVERKE

Dan žena so slovensko proslavili tudi v Neverkah. Dvorana je bila polna do zadnjega kotička. O ponenu tega praznika je govorila tov. Slapnikova. Na sporednu so bile recitacije in pevske točke pionirskega zbora osnovne šole. Sledila je zakuska, nato pa so si žene ogledale perutninarsko farmo.

R. V.

KOMEN

Kakor vsako prvo nedeljo v marcu, so tudi tokrat praznovali Komenci Dan žena. Proslavo so priredili v dvorani zadružnega doma. Program je bil pester in bogat. O prazniku žena je govoril Miloš Kofol, ostali del programa pa so izpolnile točke ženskega v mladinskem pevskem zbora ter učenci osnovne šole z recitacijami in simboličnimi plesnimi točkami. -Nov-

V KOČAH

Na večer pred praznikom žena so priredili v Kočah uspelo proslavo. Vse priznanje gre Ivanki Svet in Anji Krenel, ki sta proslavo pripravili in vodili. O ponenu praznika žena je govoril

— Nov.

V torek minuli teden so se v Piški delavci Javora poslovili od svojega dolgotrajnega delovnega tovartiva Ivana Krneja, obratovodje piškega obrata tovarne Javor. Kako je bil pokojnik priljubljen, kaže njegov pogreb, ki se ga je udeležilo nad dva tisoč ljudi

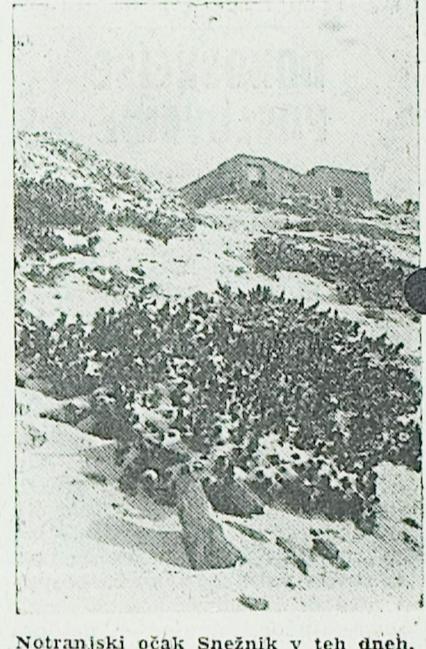
Šahovski brzoturnir v Postojni

Nedolgo tega je bil v Postojni šahovski brzoturnir, ki se ga je udeležilo 12 sahistov. V finalu je zmagal prvokategornik prof. Sivec z 12 točkami, na drugem mestu je Gospodarič (9 točk), Stenfancič (8,5 točke) ter Valjavec in Vilhar (vsak po 6 točk). E. N.

PIRANSKI KOMUNISTI RAZPRAVLJAJO O VZGOJI

V pondeljek, 13. marca 1961, so se v Piranu sestali člani ZK, ki se kakorkoli ukvarjajo s problemi vzgoje in prosvetne dejavnosti. Pobudo za posvet je dala Ideološka komisija občinskega komiteja ZKS, ki je tudi pripravila orientacijsko gradivo. Naloga posveta je bila, ugotoviti, katera vprašanja vzgojne in prosvetne problematike so najbolj pereča in kako jih rešiti v piranski občini.

V razpravi so predvsem sodelovali učitelji in profesorji, zato se je razprava tudi največ sukala okrog problemov šolstva.

Notranjski očak Snežnik v teh dneh, ko mu lepo pomladno vreme kar pred očmi pobira snežno pokrivalo

Hapeved vremena

za čas od 17. do 24. marca 1961

Tudi v tem tednu pričakujemo toplo in lepo vreme s povečanjem temperatur v zraku do 25 stopinj Celzija v senci. Pihal bo slab južni veter.

»SLOVENSKI JADRAN«

v vsako hišo

Slovenskega Primorja

Notranjski očak Snežnik v teh dneh, ko mu lepo pomladno vreme kar pred očmi pobira snežno pokrivalo

STAVBE SO NAPOTI

Komisija za varnost prometa pri Občini Ilirska Bistrica je pred kratkim razpravljala o prometni varnosti na cestah II. in III. reda. Ker gre večji del avtomobilskega prometa po cesti II. reda Ribnica-Rupa, bi bilo nujno potrebno popraviti; cesta ne ustreza več sodobnemu prometu in bi bilo zaradi tega treba odstraniti nekatere objekte, ki promet ovirajo in zastirajo preglednost na ovinkih. Pri Jelšanah je Uprava za ceste že začela odstranjevati ovire. Komisija je bila mnenja, da bi moral odstraniti tudi nekatere stavbe v Dolnjih Bistricah.

GRE ZA POPRAVILO CEST

Na sedežu Občinskega ljudskega odbora v Ilirske Bistrici so imeli pred kratkim posvetovanje glede popravila nekaterih okrajnih cest, predvsem popravila gozdnih poti. To velja za ceste: Zabiče—Gomanjce, Ilirska Bistrica—Okroglini in Knežak—Mašun. Ceste so v slabem stanju največ zaradi tega, ker jih več let ni nihče popravljal, čeprav je bil na njih razmeroma velik promet. Vsi prizadeti so se sporazumeli, da bodo ta dela podprtli s skupnim prispevkom, ki ga bodo dala podjetja: GG Postojna, Direkcija za ceste OLO Koper in podjetja s področja občine, ki dobivajo les iz teh predelov. J. S.

Mariborska Opera v gosteh zavoda Primorske prireditve: Rolf Liebermann: ŠOLA ZA ŽENE, komična opera

Nekaj splošnih podatkov: Liebermannova komična opera je z mariborskimi uprizoritvijo tudi jugoslovanska pravzvedba. »Starca pa je šele pet let in je bila krščena decembra 1955 v Louisvilleu, v ZDA. Libreto je po Molieriovi komediji napisal Heinrich Strobl. Zgodba je starja, lahka pa tudi aktualna: stari sebičnec bi se rad oženil s svojo mlado in lepo rejenko, pa mu jo po mnogih zapletih spelje mlajši in podjetnejši tekmeč. Kdo n. pr. pozna »Seviškega brivca«, se bo te zgodbe že spomnil.

Svojevrstna zanimivost te uprizoritve: sam pisatelj Molieri nastopa v igri, jo otvori, predstavlja igralce, jo iz svojega kotička vodi, se kdaj pa kdaj vamo vneša in nastopa — ko se kar pred našimi očmi na odru preoblači! — zdaj kot Molieri, pa kot sluga Alain, pa spet kot stara ženica, navsezadnjeno pa še kot »polčlan francoske Akademije« in kot »pogeneral« La Fayette. Digrigent Jakov Cipci ima v tej operi opravka z dvema orkestrom: glavni orkester je — kot po navadi — pod odrom, drugi — pihalni oktet — pa »našemljen« kar v stranski ložah. Temeljnja gibalja te uprizoritev pa so: leggero, grazioso, giocoso in scherzo.

Predvsem torej: smeh, zabava, sproščenost. Malo imenitnega teatra, dobre muzike in lepega petja. Le-to pa bo prihajalo iz grl opernih solistov Karla Kamuščiča, Mira Gregorina, Mileve Pertotove, Bogomira Lukeša, Ade Thumove in Franca Leskovška.

Naime pike: mariborska Opera je za izvrstno uprizoritev te opere prejela zvezno dotacijo. Za gostovanja.

Mili

O delu koprske Ljudske knjižnice v preteklem letu

Več kot tri tisoč bralcev

Ni se dolgo tega, ko so v seznamu naročnikov koprske Ljudske knjižnice zapisali zaporedno številko 3000. Zdaj je ta številka že prekoračena. Ker se je to zgodilo v času, ko še govorimo preglednost o preteklem letu in o naštih v tekočem, se nam je zdelo primerno, da smo upravniko Alenko Faganelijevu naprosili za nekaj podatkov okrog dela in problemov koprske knjižnice.

RAZMAH V NOVIH PROSTORIHN

V tesnih in prepunočenih prostorih ob Studijski knjižnici, kjer je bil izposojevalni prostor skriven na eno pisalno mizo in nemogoč pregled nad natrpanimi policami, je bilo delo knjižničarke skoraj nemogoče. Vse drugače je v novih prostorih, ki so adaptirani po sodobnih načelih in zahtevah, zaenkrat dovolj veliki in ustrezajo namenu. Tudi od drugod prihajajo knjižničarji (iz naselja okraja, pa tudi iz Ljubljane, Brežic, Domžal, Vrhnik, Beograd) in mogoče še od kod) in si ogledujejo, kako smotorno in okusno je mogoče opremiti tudi stare in ne preveč razrešne prostore.

POTUJOČE KNJIŽNICE

Ljudska knjižnica pa ni omejila svojega dela samo na mesto Koper in na tiste bravce, ki pri-

KNJIGE IN OBISKOVALCI

Knjige so razdeljene v veliki izposojevalnici v štiri oddelke (slovenske, hrvaške, tuji jeziki in mlaudska literatura) in bralci imajo prost dostop do polic. Poleg izposojevalnice pa je še majhna čitalnica, kjer je bravcem na razpolago dnevno časopisje in nekatere domače in tuje revije. Čitalnico obiše dnevno 10 do 15 ljudi, največ mladine. Sicer je dnevno 70 do 120 obiskovalcev, ki si izposodijo 120 do 200 knjig. Lani je prišlo v knjižnico 14.821 bravcev, ki so si izposodili 30.127 knjig. Največje je zanimanje za družbenje in zgodovinske romane in potopise. Lani je knjižnica poveli svoj fond za 817 zvezkov, tako da je imela ob koncu leta 9.163 knjig.

Disciplina bravcev? Ne, vsi še dolgo niso disciplinirani. Dnevno morajo napisati v knjižnici 15 do 20 opominov, v nekaterih primerih pa bo moralno celo posredovati sodišče. Tudi pošteni niso vsi. Saj so ob inventuri ob koncu leta ugotovili, da manjka 50 knjig, kar gre verjetno na račun starih prostorov, kjer ni bila mogoča kontrola, in nekaj na račun sestavitev.

IN SEVEDA — NAČRTI

V načrtu dela so poleg rednega izposojanja zavisali še razširitev mreže potujočih knjižnic, sodelovanje pri Jugoslovenskih pionirskih igrah (razstava mladinskih izdaj), razgovore z vaškimi knjižničarji v občinskem merilu organizacijo literarnih večerov pod gesлом »Pogovor z avtorjem« in ogled knjižnic na terenu s praktičnimi in strokovnimi nasveti za izboljšanje. To bi bilo v glavnem vse. Če na bo maihnu kolektivu to ob tako naraščajočem »rometu« tudi uspelo s' bodo lahko pripisali kot posebno priznanje.

Tudi vajenske šole pred reorganizacijo

★ NAŠI ★ ŠOLSKI ★ PROBLEMI ★

Razen rednih šol za splošno izobraževanje imamo v našem okraju štiri vajenske šole raznih strop. Kako je njihova problematika pestrata, nam kažejo naslednji podatki:

Vajenska šola raznih strop v Ilirske Bistrici ima že od leta 1949 dalje oddelka za kovinarsko in lesno stroko. V minulem šolskem letu je to šolo obiskovalo izmed 52 učencev 14 obrtnih vajencov, med njimi tudi tisti, ki so zapošleni na Reki, a so doma v ilirskebistrški občini. Venadar ta šola iz številnih upravičenih razlogov ni mogla nuditi svojim gojencem začelenega znanja in kaže, da bo potrebno razmislit o njeni reorganizaciji. Podobno stanje je tudi v Sežani, kjer je celetna šola in je izmed 32 učencev bilo lani le 12 obrtnih delavcev. Ta šola ima kovinarski, lesni in radio-mehanski oddelki, ki ga obiskujejo vajenci sežanskega obrtja podjetja Telekomunikacije.

Znaten na boljšem sta šoli v Izoli in Postojni. Obedve imata periodični pouk. Izolsko šolo obiskujejo razen domačinov tudi vajenci iz Kopra in Pirana in jih je 63 kovinarske, lesne ter avto-električarske stroke. Ta šola je zelo dobro organizirana, saj so razen enega vsi predavatelji stalni.

Od leta 1953 pa je v Postojni vajenska šola raznih strop. To šolo obiskujejo tudi vajenci iz dela sežanske občine in ima vse pogoje, da bi prevzela tudi vajence iz sosednje cerkniške in starotrske občine v Ljubljanskem okraju. Težava je trenutno le v tem, ker tudi Postojnčani nimajo lastnega šolskega poslopja in obiskujejo pouk v zasilnih učilnicah. V kovinarskem, lesnem in krojaškem oddelku je bilo v minulem

NOVE knjige

NAŠA SODOBNOST ŠT. 3

Iz vsebine:

Februarški dgodki v Trstu, VLADIMIR KAVČIČ: Tja in nazaj, LUDVIK MRZEL: Iz zbirke Oglica, DUŠAN MORAVEC: Cankarjeve drame v praskih gledališčih do leta 1918, DYLAN THOMAS: Pod Mlečnim gozdom, VALENTIN CUNDRIČ: Balkon, Najin otočni rondino, Zrcalo, KARI GORČANEK: Na borovon gostilnji, BOŽIDAR BORKO: Ob devetdesetletnici pisatelja Franca S. Finžgarja, MIROSLAV KRLEŽA: Jedro vse umetnosti je človek, MATEJ BOR: Poslanstvo pisatelja, DRAGA AHAČIČ: Resničnost in resnica, MELITA STELE-MOŽINA: Sodobna beneška grafika, EMILIJAN CEVC: Stari tuji slikarji na Slovenskem, VILKO NOVAK: Monografija o Petoliju, D. ZEVART: Zapoznale pripombe, JANEZ ROTAR: Ob odmevih ruske revolucije 1905 pri nas, DUŠAN PIRJEVEC: Oprostite, kako ste rekli? — n. e. Izigrungne.

letu izmed 111 učencev kar 85 obrtnih vajencov.

Sedaj je v obravnavi osnutek o reorganizaciji vajenskih šol. Obtrna zbornica za okraj Koper predlagata, naj bi ukinili šoli v Sežani in Ilirske Bistrici, vajenci teh šol pa naj bi se vključili v močnejše in organizacijsko ter pedagoško kakovostenje šole. Razen tega prevladuje mnenje o ukinitvi krojskega oddelka v Postojni in njegovemu pripolitvi k sorodnemu oddelku v Vrhpolju.

Pri vsem tem velja razmislit, kako bi kar najbolj smotreno koristili skladete, s katerimi bodo v pri-

hodnje razpolagali v večji pristojnosti kot doslej komune. Da so potrebna velika denarna sredstva za vzdrževanje šol, je znana stvar. Vendar pa marsikdaj denar nesmotno trošimo, ker pač ne upoštevamo vseh pomembnih činiteljev, ki narekujejo tudi preureditve sistema vajenskih šol. Čemu štiri majhne šole, brez odgovarajočega strokovnega učnega kadra, ko bi lahko imeli v koprskem okraju le dve s širšim in poglobljenim učnim načrtom? To je eno izmed važnih vprašanj, posebno še, ker je v obrtništvu vse premalo narašča.

Obtrna zbornica za okraj Koper je lani decembra ponovno odpela šolo za vodilni kader. Ta šola ima svoje oddelki v Kopru, Sežani in Postojni. Obiskuje jih 60 kandidatov, ki so že na vodilnih mestih v obrtnih gospodarskih organizacijah. Ob zaključku šolanja, konec marca, bodo kandidati opravili strokovne izpite. Zelo pomembna novost pa bo ustanovitev obrtno-izobraževalnih središč, ki bodo v koprskem okraju v Izoli in Postojni, kjer je največ pogojev za njuno nemoteno delo. (slc)

Nakratko

GLEDALIŠKA GOSTOVANJA V HRPELJAH

Pretekli teden je gostovalo v Hrpeljah Slovensko gledališče iz Trsta z Javorškovo komediojou Manevri. Kakor vselej, kadar nastopajo tržaški igralci, je občinstvo napolnilo dvorano.

V Hrpeljah — kakor tudi v Lovkah, Komnu in nekaterih drugih krajih —, je gostovalo Goriško gledališče z Bevkovo dramo »Krvid«. Za prihodnji mesec pa napovedujejo Goričani gostovanje s komediojou »Tatvina briljantov«. V vseh krajih gostovanja je bil obisk predstav zelo lepo.

KLUBSKI PROSTORI V TATRAH

Letošnji Dan žena so na Tatrah proslavili s slavnostno otvoritvijo klubskoga prostora, ki so ga uredili v dvorani prostvenega doma, kjer je imela doslej slivarska kmetijska zadruga skladisča. Več let je trajala borba za to, naj bi ta prostor služil prosveti, za kar je bil namenjen. Energična pobuda občinskega odbora SZDL, kakor tudi krajevne organizacije Socialistične zveze je končno odpravila to vprašanje z dnevnega reda in zdaj bodo imeli Tatrčani med prvimi v občini lepo urejen klubski prostor, ki so ga opremili tudi s televizijskim aparatom, ki so ga načinili s prejetjo nagrada 150.000 dinarjev in s pomočjo občinskega odbora SZDL. Kakor znano, je krajevna organizacija SZDL na Tatrah dobila omenjeno nagrado za svoje uspešno delovanje v preteklem letu, zlasti za organizacijo prostovoljnega dela pri gradnji ceste Slike-Tatre, ki jo nameravajo letos končati. Otvoritev kluba sta se udeležila tudi predsednik občinskega odbora SZDL Slavko Kovšč in sekretar Občinskega komiteja ZK Viktor Ljubič. Teden dni pa je obiskala Tatre tudi snemalna ekipa Radia Koper. J. Z.

»TETAIZ ARGENTINE« V HRVATINAH

PD »Božidar Kolarič« v Hrvatinah je uprizorilo komediojou v treh dejanjih »Teta iz Argentine«. Delo je režiral Teodor Ocvirk, igrali pa so Silvo Pucar, Slavica Novell, Mira Maček, Teodor in Darko Ocvirk, Boris Ereš in Štefan Pelikan.

Teden dni pred predstavo dramske družine iz Hrvatinov se je hrvatskemu občinstvu predstavila še dramska družina PD »Istrski grmič« iz Škofij z Nušičevim komediojou »Dr.«.

Pred dvojnim jubilejem založbe Lipe

Za letošnjo desetletnico prve slovenske založbe na Primorskem, ki je leta 1951 zaorala ledino v posebnih pogojih izrednih kulturno-prosvetnih potreb osvobojene slovenske Istre in Primorja, in ob izidu svoje stote knjige (France Bevk: BREZ KRINKE, izšla v počastitev lanske pisateljeve sedemdesetletnice) pripravlja ZALOŽBA LIPA s sodelovanjem okrajnih forumov jubilejno praznovanje s primernim poudarkom letošnje obletnice vstaje in pomena desetletnega dela za širjenje slovenske knjige in za kulturno-idejni dvig tukajnjega človeka.

8. aprila bo po slavnostni seji založniškega sveta Založbe Lipe otvoritev enotredene razstave vseh dosedanjih knjižnih izdaj in opreme (v malih dvorani mestnega muzeja), zvečer pa bo v veliki gledališki dvorani literarni večer s sodelovanjem pesnikov in pisateljev. Program in natančnejša obvestila bo založba objavila v tisku, radiu in z lepkami.

DESETI BRAT V KOPRU — Amaterski oder »Franjo Sornik« iz Izole je ta teden gostoval v koprskem gledališču z Jurčič-Sornikovo ljudsko igro DESETI BRAT. Dve popoldanski predstavi se uprizorili za vse koprske šole, večerne pa za odraslo občinstvo. Na sliki prizor iz uprizoritve (Lovro Kvas in Martinek Snak), o kateri smo podrobneje poročali ob premieri v Izoli

V kozinski »JELKI« dobro gospodarijo

V obrtni dejavnosti hrpeljskega družbenega plana osvaja lesno predelovalno podjetje »JELKA« iz leta v leto pomembnejše mesto. Lani je znašal bruto dohodek 58 milijonov dinarjev in so presegli letni plan za 49 odstotkov. Letošnji plan predvideva realizacijo 96 milijonov dinarjev celotnega dohodka. Tiko in brez hrupne reklame se razvijajo v tej gospodarski organizaciji zdrave notranje sile v kreplju gospodarsko rast. Potem, ko je pred dve maletoma upepelil požar žagarski obrat, so v rekordnem času zgradili novega, modernega. Pri obnovi žage je z redko pozrtvovanostjo sodeloval ves kolektiv podjetja s prostovoljnimi delom.

Delavci so se zavedali, da rešujejo izpod pogorišča svoj lastni kruh. V velikem razmahu gradbeništva koprskoga okraja, predvsem v istrsko kraškem območju, je postala kozinska »Jelka« skoraj nepogrešljivi činitelj, kar dokazujejo številna naročila, s katerimi je podjetje založeno za eno leto naprej. Razširitev zmogljivosti je postala neodložljiva nujnost. Že letos bodo podališali žagarski obrat, so v rekordnem času zgradili novega, modernega. Pri obnovi žage je z redko pozrtvovanostjo sodeloval ves kolektiv podjetja s prostovoljnimi delom.

Delavci so se zavedali, da rešujejo izpod pogorišča svoj lastni kruh. V velikem razmahu gradbeništva koprskoga okraja, predvsem v istrsko kraškem območju, je postala kozinska »Jelka« skoraj nepogrešljivi činitelj, kar dokazujejo številna naročila, s katerimi je podjetje založeno za eno leto naprej. Razširitev zmogljivosti je postala neodložljiva nujnost. Že letos bodo podališali žagarski obrat, so v rekordnem času zgradili novega, modernega. Pri obnovi žage je z redko pozrtvovanostjo sodeloval ves kolektiv podjetja s prostovoljnimi delom.

Podjetje ima odobren načrt in lokacijo za zgraditev stanovanjske hiše s štirimi družinskimi in šestimi samskimi stanovanji za svoje delavce in uslužbence. Z gradnjo nameravajo pričeti že letos. Razen tega bodo ogradili odprtoto skladische lesa in žagarski obrat. »Jelka« je bila med prvimi

podjetji v hrpeljski občini, ki je uvedla sistem nagrajevanja po učinku dela, kar je znatno dvignilo storilnost, plače delavcev pa so se v povprečju zvišale za okoli 10 odstotkov. Delavski svet in uprava podjetja sta poskrbela za strokovno izobraževanje kolektiva. V januarju so zaključili prvi del učnega načrta v svojem izobraževalnem centru, v katerem so obdelali družbeno ekonomsko vzgojo, delavsko zagonodajo, socialno zavarovanje, higiensko-tehnično zaščito, požarno varnostno zaščito ter organizacijo dela. V drugem delu tečaja, ki ga bodo nadaljevali v jesenskih in zim-

skih mesecih, pa se bodo seznavili s tehničnimi in praktičnimi pogoji dela svoje stroke. Tečaja se je udeleževalo 90 odstotkov delavcev in uslužbencov. Trenutno zaposluje »Jelka« okoli 60 ljudi. S svojimi solidnimi izdelki in cenami, kakor tudi z vestnim izpolnjevanjem obveznosti si je to podjetje pridobilo ugled in upanje ne samo v lokalnem mestru, marveč tudi v sosednji hravatski republiki. V sklopu občinskega gospodarstva pa predstavlja »Jelka« primer naprednega obrtnega podjetja in pomembno oporo v utrjevanju občinskega komunalnega sistema. Jaša

V Piranu še vedno hiše brez stanovalcev

Nenavaden, kajne, da je v Piranu, ali bolje v piranski občini, še vedno precej hiš, ki nimajo stanovalcev. Kako je to mogoče, porečete, ko je vendar pri nas klub nagli stanovanjski gradnji problem stanovanj še vedno dokaj pereč.

kje so ladje

BIHAC razklaada tovor v Filadelfiji. BLED je 13. marca odpelj iz New Yorka in je na poti domov.

BOHINJ je 16. marca priplul v New York.

BOVEC je 14. marca priplul na Reko, kjer bo ostal do 28. marca.

DUBROVNIK naklada tovor v Morphou Bay.

GORENJSKA razklaada tovor v Aleksandriji.

KOROTAN je na poti na zahodno obalo ZDA priplula 16. marca v San Diego.

LJUBLJANA naklada tovor za Jugoslavijo v Ždanovu.

MARTIN KRPAN je 9. marca odpelj iz Catania v Sfax.

PIRAN je na poti na Japonsko, kamor bo priplul 18. marca.

POHORJE je na poti za British Columbia.

ROG razklaada tovor v Niigata.

TRBOVJE je zapustila Cartageno in odpela v Sredozemlje.

ZELENGORA je 12. marca priplula iz Ilievske v Sibenik.

Sicer pa je pojav opuščenih hiš v vseh obalnih občinah, tako v mestih kot na podeželju, več ali manj vsem znau, ker gre v večini primerov za lastništvo optantov, ki so pustili v glavnem slabo vzdrževane stare hiše, katerih adaptacija terja čestokrat takoj visoke investicije, da se večina interesentov kljub mikavni ponudbi navadno odreže te ugodnosti. No, danes stojijo stvari že dokaj drugače, kajti poslopja, ki so bila vsaj za silo ohranjena, že imajo svoje stanovalce. V piranski občini so največ takih poslopj, okrog petdeset, obnovili kolektivi podjetij iz notranjosti in si jih preuredili v počitniške domove. Precej hiš so za silo usposobili tudi kmetijski kombinat Koper in KZ Lukačija za svoje delavce, dalje podjetja TOMOS, Splošna plovba Piran, Gradbenik itd. Zadnji čas pa je opaziti tudi čedalje večje zanimanje za sebnikov. Občinski ljudski odbor nudi namreč za stanovanjski fond SLP v najem, s tem, da investicijo za novo odbijajo od najemnine do končne izravnave. Sicer pa majno prednost podjetja in zanesljivo lahko trdim, da bo takih opuščenih hiš čedalje manj tudi na podeželju, kot v vseh Padna, Nova vas, Ravne itd.

Hlodovina pred novimi obratnimi prostori kozinske Jelke ne leži dolgo tako, ker jo podjetje naglo predelite in treba je dovajati vedno novo

Vremška dolina je bila vseskozi žarišče upora

Zgodovina delovanja Komunistične partije v Vremški dolini sega tja do leta 1920. Povezana je s prvimi simpatizerji, ki so v tistem času redno prebirali komunistično glasilo »Delen«. V začetku je prihajalo v te vasice po 20 izvodov tega časopisa, kmalu pa je število naročnikov naraslo na okrog 50. Prvi trije člani KP so bili Andrej Gašperšič iz Famelj 22, Andrej Franetič iz Famelj 19 in Andrej Cerkvenik iz Gornjih Vrem 25. Prvi je še živ. Do leta 1924 je organizacija štela že 17 članov.

Kakšen je bil v dolini vpliv komunistov, se je pokazalo na volitvah, ko je med 7 strankami nastopila tudi Komunistična partija. Na volišču na šoli je dobil komunistični kandidat 83 odstotkov glasov.

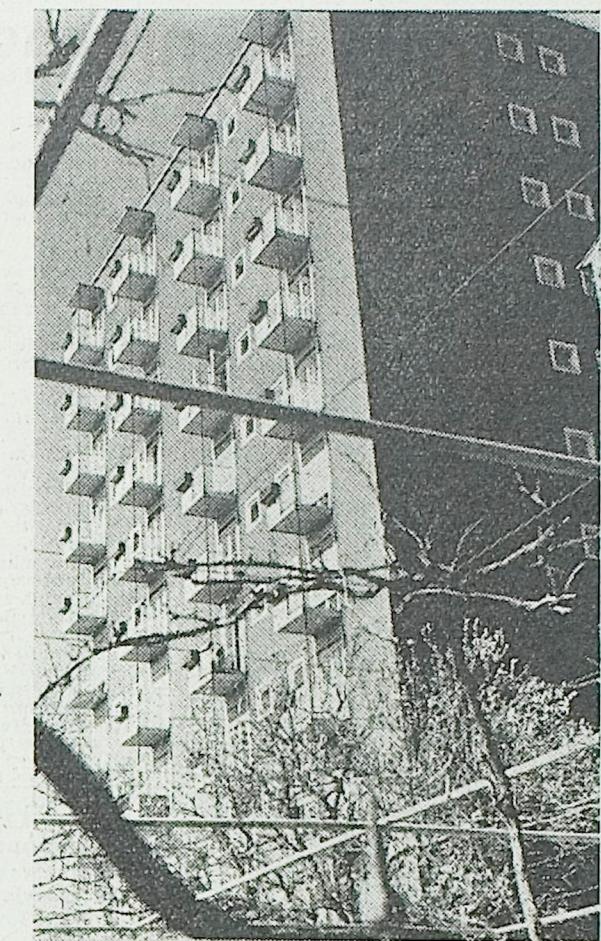
Partijska organizacija je bila fašistom trn v peti. Da bi zatrli njeno delo, so terorizirali člane KP in njene simpatizerje. Vse do leta 1929 so morali komunisti opustiti vsako javno delovanje. Pod navideznim zatisnjem pa je tisto.

Pomladi leta 1930 se je Janko

Vatovec, mizar iz Završka in kasnejši spomeničar, povezel z dvema delavcema iz Ricmanj. Izročila sta mu brošuro »Komunistični program«. Eden je bil Martin Motanja, drugi pa neki Gušto (Avguštin) iz Loga. Janko je prav kmalu pritegnil Milana in Jožeta Hreščaka, oba iz Završka 11, načelo pa še drugih šest simpatizerjev. Po Martinu in Guštu je dobil zvezo z bratom Klemenom iz Gabrovic v Istri.

Poleti 1932 je bil pri socerbškem gradu sestanek, na katerem so Janka sprejeli v članstvo KP. Prisotna sta bila Martin in Gušto ter oba brata Klemen. Janko je tedaj dobil pooblastilo, da lahko sprejema nove člane. Eden od bratov Klement se je moral kmalu izseliti v Jugoslavijo, vendar mu je tudi tam prišla policija na sled. Tvegal je povratek domov. Mimogrede se je za dva dni ustavil pri Janku v Završku. Dal mu je navodila za organiziranje celice, ki naj bi šele 3 do 5 članov.

Kmalu nato je bila v Završku ustanovljena celica, ki jo je vodil Janko. Celico v Škofljah je vodil Albin Škrlič. Celico v Škofljah je vodil Albin Škrlič. P. R.

Stanovanja, stanovanja . . .

Sindikat obrtnih delavcev frizerske, fotografiske in slastičarske stroke v Kopru po številu članstva resnično velik, saj združuje vsega 58 oseb, toda organizacijsko je klub raznolikosti dela posameznih enot lahko za vsegle marsikateremu podjetju. Enotnost stojišč v obravnavanju organizacijskih vprašanj posameznih strok, upoštevanju sindikalne organizacije za močan politični činitelj itd. dozaduje, da so koprski obrtni delavci prelomili s tradicijo izoliranosti od javnega življenja.

Nedavno je k temu v nemali meri pripomogel nov sistem delitve dohodka, delavško in družbeno samoupravljanje obratov in ne nazadnje vodilna vloga sindikalne organizacije pri usmerjanju raznih aktivnosti izven podjetja. Vsekakor je počivalno dejstvo, da so obrtni delavci v minuti razdoblju razen strokovnega in izobraževalnega dela organizirali med drugim tudi dva šahovska turnirja in en brzturnir. Posebno pri slednjem so dosegli zavidičiv uspeh.

Nič manj boleče kot doslej pa ni tudi sedaj vprašanje stanovanj obrtnih delavcev. Večina izmed njih ima

ga zavoda v banko, ki kreditira ves zadružni in kmetijski sektor našega okraja. S svojim poslovanjem je torej tesno povezana z napredkom kmetijske proizvodnje in lani je znašal njen celotni plasmān dolgoročnih ter kratkoročnih kreditov kmetijstvu več kot tri milijarde dinarjev. Ta matočevalni kolektiv steje komaj 27 članov in je prav zaradi svoje pozrtvovnosti prispeval veliki delež k pravilnemu koriščanju kreditov, saj je moral prevzeti nase tudi dolžnost nadzornega organa pri izvajanjih investicij v kmetijstvu.

III. občni zbor sindikalne podružnice te ustanove je v soboto ugotovil, da je lani porasta vrednost opravljenih poslov za 1.622 milijonov dinarjev. To je tudi omogočilo, da je bil konec lanskega leta presezek dohodkov nad izdatki okrog 22,6 milijona dinarjev.

Uslužbenci Zadržujoči hranilnice in posojilnice v Kopru so kot člani svoje sindikalne podružnice sodelovali s prostovoljnimi delom pri posaditvi 12 tisoč trt v nasadih KZ Bertoki in lani (zaradi nepopolne zasedbe delovnih mest) opravili 2357 nadur, da ne bi bilo zastoja v poslovanju s komitenti.

Danes čaka ta kolektiv na pomembno spremembo v svojem delu. Z uveljavljanjem novega kreditnega in bančnega sistema v naši državi bodo prenehale obstajati Zadržujoči hranilnice in posojilnice in njihovo delo bo vključeno v delo komunalnih bank.

V tistem času je bil po prestnosti kazni zaradi komunističnega delovanja izgnan iz Jugoslavije Ivan Gašperšič iz Famelj. Ivan je imel več izkušenj in je mnogo pripomogel k izpopolnitvi celicega sistema. Za Gašperšičem je bil leta 1935 na isti način izgnan iz Jugoslavije Albin Dujc iz Škoflj, ki se je takoj povezel z organizacijo in ji mnogo pomagal pri organizacijskem in ideološko-političnem delu.

Prve aretacije članov Komunistične partije v Vremški dolini so bile 12. julija 1940 od 10. do 15. ure. Tega dne so bili aretirani Albin Dujc, Ivan Gašperšič, Janko Vatovec, Ludvik Požrl in Anton Požrl.

Iz dejavnosti vremških komunistov je posebno omembe vredna akcija v noči med 27. in 28. novembrom 1939, ko so Janko Vatovec, Ivan Gašperšič, Ludvik Požrl in Albin Škrlič prenesli od Žej pri Prestranku preko Vremščice 40 samokresov, 45 ročnih bomb in municijo za samokres. Orožje so spravili v neko jamo v Famljah. P. R.

ZAZNANJE GRE

Kmetijska zadruga »4. junij« v Ilirske Bistrici je jela prirejati za svoje delavce-začetnike strokovne tečaje, da bi bili laže kos delu na svojih delovnih mestih. Živinorejski tečaj so že zaključili in so se ga udeležili vsi delavci, ki delajo pri živini. V kratkem bodo pričeli s sadjarškim tečajem.

»Kmalu bo proces leta«

V našem listu smo dne 24. 2. 1961 na 10. strani objavili pod gornjim naslovom splošne navedbe dokaznega postopka proti štirimi obdolžencem. Zaradi tega je obdolženi Stanec Zrimc poslal pod grožnjo tožbo prek svojih zagovornikov, odvetnikov Stojana Bačja, Alojza Kramarja, Vlada Mičuka in Marjana Šifrerja v objavo popravek, v katerem precizira za obtožnike, ki se nanašajo na njegovo krivo. Popravek glasi:

»Obtožnica ne očita Stanetu Zrimcu, da je sklepal škodljive pogodbe

PREVELIK PORAST

Svet za notranje zadeve in občno upravo okrajnega ljudskega odbora je minuli petek podrobno razpravljal o delu sodnikov za prekrške. Leto namreč ugotavljajo, da se je število nekaterih prekrškov v zadnjem času zmanjšalo, znatno pa je poraslo število cestno-prometnih prekrškov. Lani je bilo kar 3265 prijav, to je za dobro tretjino več kot leta 1959. Vzroke je iskati predvsem v tem, da se lani promet povečal za 22 odstotkov na račun izredno naglega razvoja turističnega in maloobmjenega prometa. Po drugi strani pa je še posebno razveseljiv 12,5-odstotni padec prometnih nezgod, da je bilo za 40 odstotkov manj smrtnih primerov in za 28 odstotkov manj poškodovanec. Ta bilanca je vsekakor posledica stalnih prizadevanj pristojnih organov za prometno vzgojo prebivalcev.

Nadaljnja razprava je bila posvečena delu oddelka z občno upravo pri okrajnem ljudskem odboru in sprejetju predloga o načinu razdeljevanja odstotkov za povečanje plač uslužencev OLO Koper po uspehih in rezultatih dela.

NOVE SVETILKE V POSTOJNI

V Postojni so v teku dela za modernizacijo mestne javne razsvetljave. Doslej so nove svetilke montirali na osrednjem trgu ter na cesti od Titovega trga do Postojnske jame, kjer so postavili tudi nove drogove s podzemnim vodom. Postopno bodo zamenjali celotno omrežje javne razsvetljave na vseh pomembnejših ulicah mesta. (ma)

Razpisi

Ljudska univerza v Piranu razpisuje mesto

KNJIGOVO DJE
ki bi opravljali administracijske posle. — Pogoji: srednja šolska izobrazba. — Prošnje pošljite do 25. marca 1961. Ljudski univerzi Piran. — Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Razpisna komisija okrajnega higieničkega zavoda v Kopru razpisuje mesti:

RAČUNOVODJE

pogoji: računovodja z daljšo praksjo;

PISARNIŠKE MOČI

pogoji: ustrezni naziv iz pisarniške stroke in znanje strojepisa.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pravilno kolkovane prošnje in življenjepis naj prosilci vložejo v 5 dneh po objavi na Okrajni higienički zavod Koper.

Casopisno podjetje

»GOSPODARSKI VESTNIK«

Ljubljana, Beethovnova 10 sprejme stalinega ali honorarnega ZASTOPNIKA - AKVIZITERA za področje Primorske. Plača po učinku. — Nastop službe je moč takoj. — Prošnje z opisom dosedanjih zaposlitv in z navedbo strokovne izobrazbe naj kandidati pošljijo tajništvu podjetja do 20. III. 1961

RAZPIS

prostih delovnih mest pri Komunalni banki, Piran:

1. Mesto šefa odska za posojila; pogoji: ekonomska srednja šola z najmanj 10 leti službe v finančni stroki, od teh 6 let v bančni.

2. Mesto referenta knjigovodstva; pogoji: ekonomska srednja šola z najmanj 8 leti finančne službe ali 5 leti bančne.

3. 4. Mesta dveh referentov družbenega knjigovodstva; pogoji: ekonomska srednja šola z najmanj 8 leti službe v finančni stroki, od teh 4 leta v bančni.

5. Mesto štanca mešane blagajne; pogoji: neropolna srednja šola z najmanj 5 leti službe v finančni stroki, od teh 2 leti v bančni službi.

s tujino, omogočal posameznikom prejemanje večjih vsot denarja za »honorarno delo«, nesmotno izkoristil prejeta investicijska sredstva in s tem omogočil veliko osebno okriščanje, podjetju »Turist« pa povzročil več deset milijonsko škodo.

Prav tako se Zrimcu Stanetu ne očita, da je skupno z ostalimi obtožnimi omogočil, da je obrnilo Vinko Erzen na nezakonit način dobil v izvedbo večja elektro-instalatorska dela, pri katerih mu je bilo mogoče na nepošten način priti do več milijonov dinarjev.

Obtožnica očita Stanetu Zrimcu le tri dejanja, in sicer, da je:

a) dne 17. 9. 1959 z avtomobilom podjetja in na njegov račun odpeljal v Planico dva inozemska turisti in se nato odpeljal še na Bled ter si to vožnjo zaračunal dnevnično, tako da je bila ta vožnja podjetje 19.12. dinarjev;

b) v januarju in februarju 1960 na račun reprezentančnega fonda podjetja prirejal za inozemske turiste in svoje osebne poznane bankete in pojedine ter je zato brez odobritve potabil najmanj 49.595 dinarjev;

c) v času od 8. 2. do 27. 2. 1960 dovolil, da je na račun podjetja »Turist Ankara« prevzel pri podjetju »Autocommerce« Koper Potočnik Bernard zase 100 litrov bencina v vrednosti 6.800 dinarjev.

ČESTITKA

PEPIĆI MODIĆ iz Hruševja pri Postojni želi za njen rojstni dan še mnogo zdravja in veselja

Franci!

Mali oglasi

TAKOJ SPREJMEM ŽENSKO, ki bi mi varovala 1 leto staro punčko. Dnevno bi bila zaposlena le 5 ur. Nada Turk, Postojna, Pot na Poljane 6.

ZAMENJAM DVOSOBNO KOMFORTNO STANOVANJE s kabinetom v Ljubljani za enako ali večje v Kopru. Ponudbe oddajte vratarju Tomosovega nebotičnika v Kopru.

PRODAM FOTOGRAFSKI POVEČEVALNIK znamke Opemus 6x6. Danilo Morgan, Tiskarna ČZP Primorski tisk v Kopru.

OB PRIHODU V TRST ne pozabite obiskati dobro znano trgovino CASA DELL'IMPERMEABILE V ULICI S. NICOLÒ 22. V njej dobite največjo izbirno moške, ženske in otroške konfekcije, dežnih plaščev, vse vrste vetrnikov, jopičev, bund, dežnikov itd. po najnižjih cenah. Zagotavljamo, da boste zadovoljni z nakupom v naši trgovini. Kdor dostavi odrezek tega oglasa, dobi lepo darilo.

SIVALNE STROJE »SINGER« — najnovejših modelov in tudi že rabljene, vendar v odličnem stanju, vam nudi po najnižjih cenah firma

COSULLI-Trst,
Ulica Manzoni 4.

LANATEX — uvoz-izvoz Trst, Ulica Machiavelli 9, tel. 61-647, blizu trga Ponterosso, prodaja na debelo in drobno najfinješje tkanine po reklamno nizkih cenah

KOPER: 17., 18. in 19. marca ameriški barvni cinemascop film MESTECE PEYTON, 20. in 21. marca argentinski film SMEM TE KLICATI MATI, 22. in 23. marca jugoslovanski film VESELICA.

IZOLA: 17. marca francoski vistavision film FOLI BERZER, 18. in 19. marca ameriški barvni film POSNINI UPORNIK, 20. in 21. marca jugoslovanski film VESELICA, 22. in 23. marca italijanski cinemascop film JEZ NA PACIFIKU.

SMARJE: 18. marca francoski vistavision film FOLI BERZER, 19. marca jugoslovanski film VESELICA, 22. marca argentinski film SMEM TE KLICATI MATI.

SKOFIJE: 18. marca jugoslovanski film VESELICA, 19. marca francoski vistavision film FOLI BERZER, 23. marca argentinski film SMEM TE KLICATI MATI.

SEŽANA: 17. marca ruski film TIHI DON (III. del), 18. in 19. marca ameriški film OSAMLJENI CLOVEK, 21. in 22. marca francoski film TI STRUP, 23. marca ruski film LASTOVNIČKA.

POTOJNA: 17. marca italijanski barvni cinemascop film HERKUL IN KRALJICA, 18. in 19. marca angleški barvni vistavision film KER VETER NE ZNA CITATI, 21. in 22. marca ameriški barvni cinemascop film TRIJE EVINI OBRAZI, 23. marca sovjetski film KRIZARKA VARJAG.

PIVKA: 18. in 19. marca francoski barvni film PARIZANKA, 22. marca francosko-italijanski barvni film AVANTURE CASANOVE.

PRESTRANEK: 19. marca jugoslovanski film VETER JE PONEHAL PRED ZORO, 22. marca francoski barvni film PARIZANKA.

NATEČAJ ZA DODELJEVANJE POSOJIL ZA VELIKA POPRAVILA IZ SREDSTEV SKLADA ZA STANOVANJSKO IZGRADNJO OBČINE PIRAN ZA LETO 1961

Upravni odbor Sklada za stanovanjsko izgradnjo občine Piran

razpisuje

po 91. členu pravil Sklada in po 11. točki programa za uporabo sredstev sklada v letu 1961

natečaj za dodeljevanje posojil za velika popravila obstoječih zgradb oziroma stanovanj na območju občine Piran

Na natečaju je 17.960.000 din, ki bodo na razpolago v letu 1961, in sicer od meseca junija dalje:

junija	2.000.000 din
Julija	2.000.000 din
avgusta	2.500.000 din
septembra	2.500.000 din
oktobra	3.000.000 din
novembra	3.000.000 din
decembra	2.960.000 din

Natečaja se lahko udeležijo gospodarske in družbene organizacije, hišni sveti, stanovanjske zadruge in osebni v delovnem razmerju, osebni in družinski upokojenci, delovni invalidi, ki uživajo pravice invalidskega zavarovanja, ter osebi, ki uživajo pravice po predpisih o vojnih in mirovnih invalidih in po predpisih o udeležencih NOB, kakor tudi osebi, ki se po posebnem zveznem predpisu štejejo za osebe v delovnem razmerju v smislu drugega odstavka 14. člena zakona o finanirjanju stanovanjskega izgradnje. Vsi s pogojem, da je dosedanja obveznost do stanarine na dan vložene prošnje v celoti poravnana.

Prošnje morajo biti vložene do roka, to je do ponedeljka, 15. maja 1961, na naslov:

SKLAD ZA STANOVANJSKO IZGRADNJO OBČINE PIRAN, sedež in pošta PORTOROZ, osebno v tajništvu ali priporočeno po pošti

Prošnja mora biti zaprica, na ovitku pa oznaka: »NATEČAJ ZA VELIKA POPRAVILA«. Prošnja mora biti napisana na obrazcu KBS-1, ki ga je posilč lahko dobi pri Komunalni baniki v Piranu. Prošnji je treba priložiti:

a) če je posilč gospodarska organizacija ali ustanova:

1. potrdilo o kreditni sposobnosti, ki ga izda banka, pri kateri ima

gospodarska organizacija svoj žiro račun,

2. vinkulacijo zavarovalne police v korist sklada, izda jo DOZ,

3. sklep delavskega sveta oziroma upravnega odbora o zadolžitvi,

4. predračun, ki ga sestavi strokovna oseba,

5. prepis registracije pri Okrožnem gospodarskem sodišču oziroma občinskem ljudskem odboru,

6. zemljiško knjižni izpis za zgradbo, za katero se prosi posojilo.

b) če je posilč hišni svet:

1. potrdilo o kreditni sposobnosti, ki ga izda Sklad za stanovanjsko izgradnjo občine Piran v Portorožu,

2. vinkulacijo zavarovalne police, s katero je zavarovana stanovanjska hiša — izda jo DOZ,

3. izjava hišnega sveta, da se strijna z zvišanjem stanarine, če se ugotovi, da dosedanja višina ne zadošča za odplačilo anuitet,

4. izjava hišnega sveta, da se strijna z zvišanjem stanarine, če se ugotovi, da dosedanja višina ne zadošča za odpalačilo anuitet,

5. predračun, ki ga sestavi strokovna oseba,

6. zemljiško knjižni izpis za zgradbo, za katero se prosi posojilo.

c) ostali posilci, ki imajo po tem natečaju pravico udeležbe:

1. administrativno prepoved na prejemke, ki jo mora potrditi delovnjak,

2. vinkulacijo zavarovalne police, s katero je zavarovana stanovanjska hiša — izda jo DOZ,

3. izjava, da lahko Sklad izvrši vključbo zastavne pravice na hiši ali stanovanju kakor tudi na drugih nepreričnihih, ki so last posojiljemalcem, vse določen dokler ni posojilo v celoti odplačeno.

4. predračun, ki ga sestavi strokovna oseba,

5. zemljiško knjižni izpis za zgradbo, za katero se prosi posojilo.

d) ostali posilci, ki imajo po tem natečaju pravico udeležbe:

1. administrativno prepoved na prejemke, ki jo mora potrditi delovnjak,

2. vinkulacijo zavarovalne police, s katero je zavarovana stanovanjska hiša — izda jo DOZ,

3. izjava, da lahko Sklad izvrši vključbo zastavne pravice na hiši ali stanovanju kakor tudi na drugih nepreričnihih, ki so last posojiljemalcem, vse določen dokler ni pos

Nujno potrebno telovadišče

Z LETNEGA OBČNEGA ZBORA TVD PARTIZAN V SEŽANI

Člani, mladinci, pionirji, moška deca, predšolska deca, članice, mladinke, pionirke, ženska deca, odbojka iz načrtnih tenis — to je dvanašt oddelkov ali oblik, v katerih se je odvijalo intenzivno in nič manj pestro delo TVD »Partizan« Sežana v l. 1960. Skozi vse leto je v društvu vadiilo povprečno po 240 pripadnikov po dvanajst na teden.

Vodstvo ni soglašalo z mninem, po katerem naj bi se društva posvečala izključno mladini, ki ni vključena v vojsko telesno vzgojo. Zato je posvetlo isto skrb deci, kakor pionirjem in mladini. Ko je načelnik Janko Šertot, ki je klub letom še vedno

aktivni telesnovzgojni delavec, govoril na občnem zboru o tem vprašanju, je pravilno ugotovil, da bo tako usmeritev dejavnosti mogoče usvojiti šele, ko bo vsa šolska mladina šla skozi res dobro šolsko telesno vzgojo tako, da ji bo telesna vzgoja postala nujna potreba.

Kako je s telovadnicami? Včasih se slišijo pripombe, da je premalo izkorisrena in da bi lahko bile v njej še druge priredite. Tudi te trditve so bile ovrižene s podatki, iz katerih je razvidno, da je telovadnica zasedena z oddelki vsak dan od 15. do 20. ure. Razen tega gostujejo v njej še ekipe Elektro po 2 uri, SD Tabor ura in pol in LM po 2 uri tedensko.

STRELSKI ŠPORT

»Zlata puščica« za Krsta Čorkala

Preteklo nedeljo je bilo v Kopru nadvse zanimivo srečanje strelskih družin »Darko Marušič« iz Izole, »Graničarja« iz Hrvatinov in domače strelske organizacije. Udeleženci tega tekmovanja so se pomerili za naslov najboljšega strelca in hkrati za »Zlato

»Zlata puščica« je prehodna trofeja, zato jo bo moral na naslednjem tekmovanju letosnji nosilec Krsto Čorkalo braniti.

puščico«, ki je bila tokrat v Kopru prvič podeljena. To visoko strelsko trofejo si je priboril s 357 krogom od 400 možnih član izolske strelske družine Krsto Čorkalo. Tudi ekipno se je uvrstila Izola na prvo mesto s 1362 krogi, druga je bila ekipa kopranske strelske družine s 1272 krogi in samo za en krog je bila slabša ekipa »Graničarja« iz Hrvatinov — od 1400 možnih krovov. Tako je razen »Zlate puščice« osvojila Izola tudi pokal najboljše strelske družine občine Izola oziroma Koper.

Prav tako se je med posamezniki plasiral na drugo mesto Izolčan Josip Jurcola (343 krogov), tretji pa je bil strelec »Graničarja« iz Hrvatinov Alojz Centrih s 339 krogi. Trije prvoplasi rani tekmovalci so dobili tudi praktične nagrade. Z.P.

NOGOMET
POSTOJNA — GARNIZIJA 1:2

V pripravah na skorajšnji začetek spomladanskega dela prvenstva v koprski okrajni nogometni ligi je moštvo NK »Postojna« odigralo v nedeljo prvo letosnjo prijateljsko tekmo z ekipo postojanske garnizije JLA. Po ležerni in nezbrani igri ter neodločenem rezultatu (1:1) v prvem polčasu so domačini v zadnjih minutah igre zastreljali enajstmetrovko in srečanje izgubili z 1:2.

V predtekmi so se mladinci domačega kluba srečali z ekipo Gozdarskega šolskega centra, ki je zmagala s 5:4. Tekmi si je ogledalo kakšnih 200 gledalcev, ki so bili predvsem z igro članske enajstorce nezadovoljni. (ma)

AVTO-MOTO DRUŠTVO KOPER

vabi svoje člane na XI. redno letno skupščino, ki bo v nedeljo, 19. marca 1961, ob 9. uri v malih dvoranih gledališča v Kopru. Na letno skupščino so razen članov vabljeni tudi mladinci in mladinke ter ljubitelji avto-moto športa, ker jih bomo prijetno presenetili z ogledom novega Sportnega motornega vozila — izdelka članov AMD Koper — in njegove prve vožnje po koprskih ulicah.

V nedeljo je bil redni občni zbor okrajne komisije za nogomet, ki so se ga udeležili predstavniki vseh klubov, ki tekmujejo v okrajni ligi, dalje dr. Svetozar Polič, predsednik okrajne športne zveze, in tovariš Obersnel, zastopnik Nogometne zveze Slovenije.

Tovariš Košelev je podal poročilo upravnemu odboru komisije. Iz poročila je razvidno, da so veliko pozornost posvečali komisiji za nogometne trenerje. Število nogometnih sodnikov se ni spremenilo, pač pa so skoraj vsi sod-

niki opravili izpit za višjo stopnjo.

Večje tekmovanje je bilo tekmovanje za »Zimski pokal Istre«, ki se ga je udeležilo 8 moštov (4 iz okraja Koper in 4 iz podvezze Pulj). Pokal je prejelo v trajno last moštvo Rudarja iz Labin. V naslednjih letih bosta pokal izmenično podeljevali Nogometna podzveza iz Pulja ter Okrajna komisija za nogomet v Kopru.

Moštva s Koprskoga so se udeležila tekmovanja za »Pokal mar-

Zenska odbojkarska ekipa sežanskega Partizana, ki je lani požela Javoriku prvaku koprskega okraja

Proti pričakovanju - Piran prvi

V nedeljo je bilo v Kopru peto zimsko pokalno prvenstvo koprskega okraja v košarki, ki so se ga udeležila moštva Partizana iz Pirana, Postojne, Ilirske Bistrike in Kopra.

Celodnevne turnirske borbe, ki si jih je v prekrasnem sončnem vremenu ogledalo več sto gledalcev, so postregle z največjim lokalnim košarkarskim presenečenjem zadnjih treh let. Moštvo iz Pirana se je namreč po izredno zagrizenih partijah povzpelo na prvo mesto in tako proti vsem pričakovanjem odvzelo prehodni pokal večletnemu prvaku Ilirske Bistrike. Za uspeh zmagovalcev je enako zaslužno celotno moštvo, ki si lahko šteje v čast, da je neposredno pred začetkom prvenstva v republiški košarkarski ligi spravilo na kolena nič manj kot tri njene ligaše.

Moštvo KK Piran zmagovalec zimskega košarkarskega pokala

Turnir v Kopru pa je imel tudi sicer nenavadni potek. Vsi udeleženci so prikazali borbeno igro, kakršno je redkokdaj videti na naših igriščih, pri čemer so potegnili najkrajši konec mladi Postojnčani, ki so morali kar dva krat zapored kloniti z eno samo točko razlike.

Vse tekme, ki so jih sodili s spremenljivo srečo Prinčič, Vižin, Bajc, Lovrenčič in Jurca, so ekipe odigrale po novih pravilih KZJ ter pri tem dosegli naslednje izide: Ilirska Bistrica — Koper 45:33 (25:25), Piran — Postojna 35:34 (14:18), Koper — Postojna 40:35 (22:20), Ilirska Bistrica — Piran 50:54 (30:28), Piran — Koper 34:33 (13:12) in Ilirska Bistrica — Postojna 43:42 (23:17).

Lestvica prvenstva je naslednja:

Piran	3	3	0	0	123:117	6
I. Bistrica	3	2	0	1	138:129	4
Koper	3	1	0	2	106:114	2
Postojna	3	0	0	3	111:118	0

Nedeljski turnir je solidno organizirala Komisija za košarko pri Okrajni zvezi za telesno vzgojo, nova pravila, s katerimi so se moštva tu prvič srečala, pa so povzročila vrsto preglavic takoj sodnikom kot mnogim igralcem. (ma)

NK TOMOS : NK MARIBOR 0:0

Minuli četrtek je gostoval v Kopru jesenski prvak SCL NK Maribor. Domači so se renomiranim gostom uspešno upirali in bi z malo več sreče tudi dosegli gol, toda Černigojev strel se je odbil od vratnice. Gostje niso pokazali razen boljše tehnike in kondicije ničesar. Žal pa je prišlo proti koncu tekme do incidenta. Med igro, ko nista bila v borbi za žogo, sta Lukšič in desno krilo gostov medsebojno obračunavala. Oba vročekrvneža je sodnik izključil, saj takšni izpadi ne spadajo na naša igrišča.

NK IZOLA : NK ZMAJ (Rijeka) 3:0 (2:0)

Gole za Izolo sta dosegla Černe dva in Markezan enega.

Ceprav so bili gosti v nekaterih trenutkih v premoči, zmaga Izolčanov ni bila ogrožena, saj so bili boljši od gostov tako tehnično kot po borbenosti. Pri Izoli sta se odlikovala Černe v napadu, ki je s svojimi ostrimi streli resno ogrožal vrata nasprotnikov, ter Lesjak s svojimi lepimi posegi. Med drugim je ubranil tudi 11-metrovko. Gostje so igrali dobro, vendar so bili pred vratimi nesoretveni in niso znali izkoristiti priložnosti.

V predtekmi so mladinci NK Sidra premagali NK Izolo z rezultatom 1:0.

Gledalcev je bilo okoli 700. Potrebno je že, da se igrišče NK Izole ogradi, da ne bi gledalci ovirali poteka igre.

SPORT V POSTOJNI

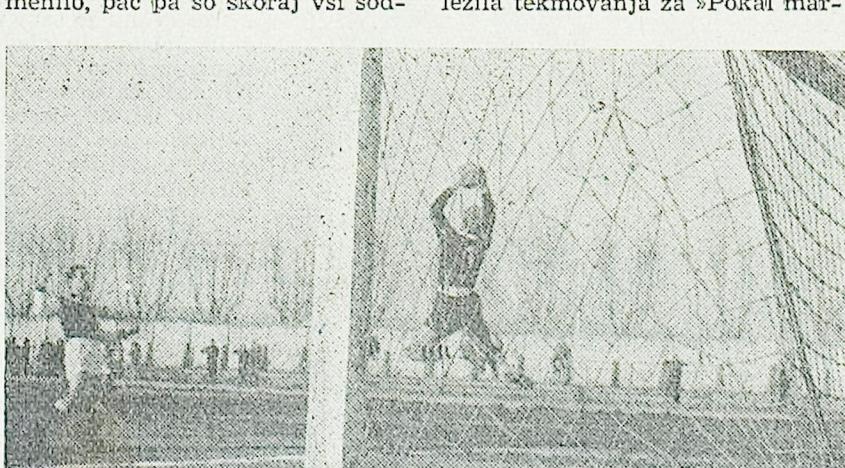
Gimnazija : Vajenska šola 4:0

Minulo sredo sta se na nogometnem igrišču v Postojni pomerili moštvi gimnazije in Vajenske šole. S precej grobo igro je gimnazija premagala Vajensko šolo z rezultatom 4:0. V drugem polčasu je bil poskodovan Bruno Grassi, ki je moral zapustiti igrišče predčasno. Tekmo je sodil prof. Rudolf Likar.

Nogometniki so ocenili svoje delo

V nedeljo je bil redni občni zbor okrajne komisije za nogomet, ki so se ga udeležili predstavniki vseh klubov, ki tekmujejo v okrajni ligi, dalje dr. Svetozar Polič, predsednik okrajne športne zveze, in tovariš Obersnel, zastopnik Nogometne zveze Slovenije.

Tovariš Košelev je podal poročilo upravnemu odboru komisije. Iz poročila je razvidno, da so veliko pozornost posvečali komisiji za nogometne trenerje. Število nogometnih sodnikov se ni spremenilo, pač pa so skoraj vsi sod-

Z nogometne tekme med NK Tomos in prvakom slovenske koniske lige NK Maribor v četrtek minuli teden, v kateri nobenemu izmed nasprotnikov ni uspel potresti mreže, kar je lep uspeh za Koprčane

ELEKTRONSKI ŽENINI

Japonska družba Hitachi je uvedla v sklepanje zakonskih zvez novih in »osvejujočih« zamenjel: napravili so elektronski svetlobni urad. Pri tem se ni treba ženini niti zajubiti niti mu ni treba vzdihovati ali steti zvez. Vse to opravi elektronski stroj. V dveh minutah. Nepogrešljivo. »Osamljeni moški, ki si išče življenjsko družbo, mora izpolniti posebni anketni listič, na katerem je petnajst vprašanj. Vprašalno polo vrtejo nato v stroj, ki čez dve minuti že izpljune ustrezno rešitev (seveda, če je pred tem zaupala stroju podobne želje tudi kakšna nevesta). Vse doslej je delal stroj brezhibno in ni še nikogar razočaral. Se nihče se ni ločil. Samo neka filmska zvezdica ni našla sebi primernega elektronskega ženina. Brkone so bile njene zahteve pretirane.

SLON — PIANIST

Na cirkuski festivalu na Dunaju je izval veliko presečenje in navdušenje — slon, ki igra na klavirju. Seveda pa ne igra s prsti, marveč »boža« tipke s svojim rilcem. Ceprav je njegova igra malce trda, so vendar njegovi koncerti bolj obiskani, kakor koncerti spretnih človeških virtuzov. Vsaka njegova predstava je razprodana.

17. marec 1961 • ZADNJA STRAN • LETO X. — Št. 12

DESETLETNI DEČEK — PREDAVATELJ ANGLESČINE

Luigi Solano iz Rima je imel osem let, ko je končal osnovno šolo. Ker pa je bil premlad, se ni mogel vpisati v gimnazijo in je zato šel v Internacionalno šolo, v kateri se je učil angleščine. Cež dve leti je angleščino obvladal že tako dobro, da mu je dalo vsečilišče spričevalo o tem, da lahko poučuje angleščino. Izpit je napravil pred posebno komisijo.

Ostanki nekdanje triške province še vedno stražijo na cesti za Debeltom ritjem, čeprav ne spadajo več ob cesto, marveč kvečljemu še v muzej

Nenavaden prevozno sredstvo za kopno cesto so sani na gornji sliki, s katerimi piranski ladjedelci prevažajo z razkladnega pomola v svoje delovne prostore težke dele žerjava, ki bo te dni v celoti montiran in bo za nadaljnji razvoj ladjedelnic izrednega pomena. Nekaj sto metrov ceste s težavo zmaguje pred sani vprežen traktor, kadar so naloženi po nekaj sto ton težki deli žerjava, zato včasih zakrije vso cesto in povzroča za nekaj časa celo oviro za promet. To kaže, da bo treba tudi to vprašanje počasi vzeti v pretres in speljati cesto takoj, da dela v ladjedelnic ne bodo ovirala prometa

Vodni športi vseh oblik postajajo v svetu vedno bolj priljubljeni, zato se tem težnjam pridružuje tudi svetovna industrija, ki je začela izdelovati že tudi najbolj luksuzne motorne čolne po razmeroma dosegljivih cenah. Motorni čoln za osem oseb, ki ga vidite na sliki, je izdelek neke angleške tovarne, stane pa le toliko kot dober osebni avtomobil. Pri nas si za zdaj želimo — ko že Tomos izdeluje lepe in razmeroma cenene izvenkrme motorje, da bi naša industrija plastičnih mas začela izdelovati vsaj čolne iz te surovine. V sosednji Italiji stane takšen trden čoln iz plastične mase za štiri osebe okrog 150.000 lir, vendar pa je tako rekoč večen in neuničljiv.

Največja leteča ladja na svetu

V ladjedelnici »Krasnoje Sormovo« v Gorkem v Sovjetski zvezni pravkar dograjujejo dve leteči ladji tipa »Sputnik«.

za rečni in eno za morski potniški promet. Gradijo ju po načrtih znanega konstruktorja letečih ladij v SZ inž. Aleksejeva.

Leteči ladji tipa »Sputnik« bosta največji takšni ladji za potniški promet na svetu, oziroma sploh največji leteči ladji. Potniki bodo imeli na razpolago 200 letalskih sedežev, kavarno, restavracijo in bar, vse najmoderneje urejeno. Poleg tega bodo imeli na teh ladjah tudi sodobno kuhanje, 4 WC, kopainice, 2 kabini, mali turistični urad in prostrane sprejemalne palube.

Govorijo tudi o posebnih avtomatičnih stabilizatorjih na nosilnih krilih. Vse doseganje izkušnje z letečih ladij tipa »Raketa« in »Meteor« bodo končno uporabljene na novih objektih, prav tako nekatere revolucionarne novosti, tako da konstruktorji od »Sputnikov« mnogo pričakujejo.

Tudi v hitrosti je predvideno, da bo »Sputnik« najhitrejša leteča ladja na svetu. Imela bo dva Dieslova motorja po 1850 KM, »Vs« izvedbe z 12 cilindri in turbo-kompresorjem, 1650 obratov na minuto (maksimalno). Predvidena hitrost znaša okrog 50 morskih milj na uro (92 kilometrov). Glede na velikost in razmeroma majhno število konjskih moči je navedena hitrost presenečljiva. Zato je tem bolj zanimivo, kaj bodo prinesle poskusne vožnje.

JEDILNI LIST VESOLJSKEGA POTNIKA

V ameriškem astronavtskem centru proučujejo sedaj prehrano za bodočega vesoljskega potnika. Potreboval bo namreč hrano, ki jo organizem skoraj popolnoma absorbuje in ima le malo neizkorisčenih ostankov. Osnove takšne prehrane predstavljajo: meso, riž, jajca, sladkor, sadni sokovi in kava. V hrani bo moral biti le malo maščobe, ker ta ne vpliva dobro na sposobnost prenašanja velikih višin.

ANGLESKI BON-TON

Clanom britanskega parlamenta so razdelili brošure, v katerih med ostalim piše tudi to, da so epiteti »slab« in »bedast« nedopustni, kadar govorimo o poslaniku ali ministru. Dovolenje je le tih in ne predolg vzhlik »sooh« kot izraz presečenja.

BRITJE V TEMI

Neka zahodnonemška tovarna je izdelala električni — akumulatorski — brivski aparat, s katerim se je mogoče briti tudi v temi. V strojku sta namreč dve majhni žarnici, ki ju napaja baterija in ki osvetljuje del obrazja.

PRAVA PRIMERA

Neka pariška prodajalna vabi kupce s takšnim napisom: »Naše očarljive prodajalke so tako vlijudne in tako potprežljive kakor zaskrbljen oče, ki išče petičnega ženina za svojo starajočo se hčer brez dote.«

Po svetu radi prirejajo motodirke, na katerih morajo udeleženci pokazati veliko merljavnosti na tudi poguma. Takšen motocross so priredili tudi v Los Angelesu (ZDA), s katerega je gornji prizor, ki pa se je končal tragično za Clarka Whiteja, ki se je poognal previšoko. Pri padcu na zemljo se je prevrnil in izgubil vse upanje na že skoraj dobljeno zmago.

Ni navada, da bi ženske bile jockeyi na konjskih dirkah, zato je vzbudila veliko zanimanje med ljubitelji konjskega športa konjska dirka, v kateri so na hipodromu Cagnes-sur-Mer (Francija) nastopile same ženske kot jahalke. Na sliki je zmagovalka Jeanine Lefevre, hčerkica znanega francoskega filmskega igralca Renéja Lefevreja.

— Vidite, kako moj Floki ve, da so vam všeč psi...

— Povedala sem mu, da imam zelo bogato tetu.
— In?
— Zdaj pa je moj stric!

ZRAČNI VOHUNI

»Ste kdaj prisostvovali razgovoru med Rovelisom in Canarism?« je vprašal Aiman.

»Ne, nikdar me ni bilo poleg,« je odvrnil Lachusen tisto, z mehkim avstrijskim glasom.

Lachusen je bil Avstrijec. Bil je stari kadrovski oficer habsburške monarhije; po prvi svetovni vojni je prišel na vidnejše mesto avstrijskega obrambnega ministra, tam je vodil pododdelenec »Češkoslovaška«. Leta 1937 se je Lachusen prvič srečal s Canarism, šefom nemške obveščevalne službe. Od tega dne dalje je bila Lachusenova usoda tesno povezana s Tretjim Reichom. Hitlerjevim generalom je pomagal izdelovati načrte za napad in zavzetje Češkoslovaške, še preden so nacisti zasužnili Avstrijo, njegovo domovino. Tako pa Anschluss je jen vodil ogleduške in diverzantske operacije proti vzhodnemu jugovzhodnemu sosedom fašistične Nemčije. Lachusenova kariera se je strmo dvigala...

Tožilčev glas je prihal do njega kakor od daleč. General je v hipu videl ves blišč nekdanjih dni. Toda stari časi so minili. Za vedno. To mu je postal jasno posebno tedaj, ko sta vstopila v njegovo celico dva ameriška vojaka v belih čeladah in ga vodila po neskončno dolgih hodnikih in stopniščih nürnberškega Dvorca Justice. Vsak odpor je bil nesmislen! Treba je govoriti in upati na usmiljenje zmagovalcev.

Zdjaci je Lachusen zadrhtel. Ameriški tožilec je vprašal:

»Ste nemara vedeli, nad katerimi državami so izvajali ogledniške poletje?«

»Nad Poljsko, potem nad Veliko Britanijo in nad južno-vzhodnimi državami Evrope,« je dejal Lachusen oklevajoče in komaj slišno. »Kaj bolj podrobno bi vam o tej zadevi ne vedel povedati. Vem le to, da je bila baza Rovelisove eskadrile v Budimpešti in da so tam delali načrte in razporede za rekognisciranje, ogledovanje...« Besede »vohunstvo« se je general skrbno izogibal.

»Ste nemara videli kakšno fotografijo, ki jo je bil napravil ta odred?«

Lachusenov pogled je zablodil na klop, kjer je sedelo enaindvajset obtožencev; z očmi je polzel od obraza do obraza, Göringova lica so od besa kar gorela. Nekdaj so bili to njegovi predpostavljeni...

»Da,« je rekel Lachusen kratko.

Vedel je, da gre zdaj za njegovo glavo.

Polkovnik Aiman: »Povejte sodišču, kdaj ste začeli z ogledniškimi poleti nad Londonom in Lenigradom?«

Lachusen: »Točnih datumov se ne spominjam. Vem le to, da so imeli posamezni poleti ime tiste države, nad katero bi moral leteti in da so bili rezultati teh poletov fotografije, ki so bile posnete iz velike višine.«

Polkovnik Aiman: »Mene zanima le leto ali leta, v katerih ste te polete podvzemali.«

Lachusen: »S temi poleti smo se ukvarjali do leta 1939, vse do začetka vojne s Poljsko.«

Polkovnik Aiman: »So bili ti poleti tajni?«

Lachusen: »Seveda, ti poleti so bili strogo zapravljeni.«

In tako je 30. novembra leta 1945 svet prvič slišal o posebnem, dotlej neznanem načinu kršenja mednarodnega prava in suverenosti drugih držav. Naslednjega jutra se je pojavit v časopisih nov pojem: »zračno vohunstvo«.

KAJ JE POVEDAL GÖRING?

Minili so trije meseci. V marcu leta 1946 je eden izmed branilec nekdanjega »Reichsmarsala« Göringa, doktor Siemers, znova izbrskal na površje zgodovino Rovelisovih zračnih operacij. V tej fazji nürnberskega procesa so obtoženci povedali že vse, kar so hoteli povedati. Sočasno je ravnikar zasljevalo nacističnega ober-rabla Kaltenbrunnerja, ko se je nenadoma dvignil s klopi Göring. Jel je brati zapisek iz Jodlovega dnevnika.

»13. februarja 1940 sem preko Canarisa zvedel, da mora Rovelisov odred napraviti akcijo iz Bolgarije nad Kavkazom. Poveljevanje WS da slutiti, na čigavem zeliku je zrasla ta misel.«

Branilec Siemers je skočil pokonci in je, hoteč usmeriti izpoved, Göringa prosil, naj pove, kakšno nalogo je namenil tedaj tem poletom.

Göring je zamaahnil z glavo kakor ujeda. Ni bil več tako debel, vendar ni izgubil nič svoje naglosti in prebrisanočnosti. General Lachusen je na sodišču mnogo izpovedal, ker je upal na usmiljenje, Göring pa je ves čas nastopal kakor gangster in je šele v zadnjem času postal previdnejši.

»Canaris,« je dejal, »je imel s tem odredom tesne zveze in mu je sam večkrat določal naloge glede izvidniških poletov in glede vohunstva. Ko je zvedel za mojo namero, kako izkoristiti to eskadrilo, je o tem bržkone poročal glavnemu štabu... Moje namere pri vsem tem so bile na moč jasne. Pričevanje o tem, da bi moral Rovelisov odred napraviti ogledovalno akcijo v smeri Kavkaza, je pomankljivo. Moral bi reči: v smeri Kavkaza, Sirije in Turčije. Dobival sem vedno več podatkov o tem, da se pripravlja široko zasnovana akcija proti petroliški industriji na Kavkazu in proti Bakujskemu bazenu. Kot glavnemu komandantu vojnega letalstva sem bil najbolj zainteresiran nad tem, da bi dobili nafto od Rusije na osnovi trgovskega sporazuma.«

Göring je povabil glas in nadaljeval:

»Sklenil sem preveriti te podatke, ki mi jih je poslala obveščevalna služba. Pri tem sem ugotovil, da se resnično zbirala v Siriji armada pod poveljstvom francoskega generala Veighena. Najbolj mi je vzbudilo zanimanje dejstva, da so v Siriji zbirali Francuze in Angleži vojno letalstvo, ki naj bi bombardiralo Baku in tako ohromilo rusko petroliško industrijo.«

Kar je nekdanji Reichsmarschal pojasnil na sodišču se je resnično dogajalo v letu 1939, v prvih mesecih vojne. Tedaj se je bila v Evropi vojna za surovine, za vplivna območja. Hitlerjevska Nemčija in anglo-francoska koalicija sta si stali tedaj iz oči v oči na Maginotovi liniji.